

SOCIAL- OCH HÄLSOVÅRDSUTSKOTTETS BETÄNKANDE 5/2006 rd

Regeringens proposition med förslag till lag om pension för arbetstagare och till vissa lagar som har samband med den

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 26 april 2005 en proposition med förslag till lag om pension för arbetstagare och till vissa lagar som har samband med den (RP 45/2005 rd) till social- och hälsovårdsutskottet för beredning.

Motioner

I samband med propositionen har utskottet behandlat följande motioner:

- lagmotion med förslag till lag om ändring av 9 § i lagen om pension för arbetstagare (LM 31/2003 rd — Irja Tulonen /saml m.fl.), som remitterades till utskottet den 20 maj 2003,
- lagmotion med förslag till lag om ändring av 9 § i lagen om pension för arbetstagare (LM 24/2004 rd — Mikko Kuoppa /vänst m.fl.), som remitterades till utskottet den 21 april 2004,
- lagmotion med förslag till lag om ändring av 7 c § i lagen om pension för arbetstagare (LM 66/2004 rd — Tuija Nurmi /saml m.fl.), som remitterades till utskottet den 3 juni 2004,
- lagmotion med förslag till lag om upphävande av 4 c § 12 mom. 2 punkten i lagen om pension för arbetstagare (LM 127/2004 rd — Esa Lahtela /sd m.fl.), som remitterades till utskottet den 11 november 2004 och
- lagmotion med förslag till lag om ändring av 9 § i lagen om pension för arbetstagare (LM 31/2005 rd — Mikko Kuoppa /vänst m.fl.), som remitterades till utskottet den 31 mars 2005.

Utlåtanden

I enlighet med riksdagens beslut har grundlagsutskottet, lagutskottet och arbetslivs- och jämställdhetsutskottet lämnat utlåtande i ärendet. Utlåtandena (GrUU 30/2005 rd, LaUU 19/2005 rd och AjUU 6/2005 rd) har bifogats betänkandet.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- biträdande avdelningschef, regeringsråd Tuulikki Haikarainen och regeringssekreterare Maritta Hirvi, social- och hälsovårdsministeriet
- lagstiftningsråd Anna-Riitta Wallin och lagstiftningsråd Eija Siitari-Vanne, justitieministeriet
- linjedirektör Heikki Kammonen, Statskontoret
- direktör Riitta Korpiluoma, Pensionsskyddscentralen
- utvecklingsdirektör Helena Luoma, Kommunernas pensionsförsäkring
- aktuariedirektör Pentti Tervola, Ömsesidiga Pensionsförsäkringsbolaget Etera
- vice verkställande direktör Jaakko Tuomikoski, Ömsesidiga Pensionsförsäkringsbolaget Ilmarinen
- aktuariedirektör Pasi Mustonen, Ömsesidiga arbetspensionsförsäkringsbolaget Varma
- direktör Markku J Jääskeläinen, Arbetspensionsförsäkrarna TELA

- ombudsman Folke Bergström, Pensionsstiftelseföreningen
- jurist Jarmo Pätäri, Akava r.f.
- specialrådgivare Johan Åström, Finlands näringsliv r.f.
- socialpolitisk sekreterare Kaija Kallinen, Finlands Fackförbunds Centralorganisation FFC rf
- förhandlingschef Seppo Väänänen, Löntagargenerationen Pardia rf
- direktör Kaarina Knuuti, Lant- och skogsbruksproducenternas Centralförbund MTK
- direktör Rauno Vanhanen, Företagarna i Finland
- jurist Keijo Karhumaa, Kunta-alan unioni
- ekonomi- och socialpolitiska sekreteraren Ilkka Alava, Statens samorganisation.

PROPOSITIONEN OCH MOTIONERNA

Propositionen

I propositionen föreslås i enlighet med vad som överenskommit i regeringsprogrammet att lagstiftningen om arbetspension för löntagare inom den privata sektorn sammanslås. I den föreslagna nya lagen om pension för arbetstagare ingår de bestämmelser om arbetstagarnas pensionskydd och om överklagande av pensionskyddet som för närvarande ingår i lagen om pension för arbetstagare, lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden och lagen om pensioner för konstnärer och särskilda grupper av arbetstagare. I den nya lagen preciseras också bestämmelserna om ordnande av tillsyn över pensionskyddet. Målen med lagreformen anges i den stora arbetspensionsreform som trädde i kraft vid ingången av 2005. De lagar som nu föreslås innehåller inga nya pensionspolitiska ändringar.

I propositionen föreslås att en separat lag stiftas om Pensionsskyddscentralen. I lagen sammanförs de administrativa föreskrifterna om Pensionsskyddscentralen och bestämmelserna om Pensionsskyddscentralens uppgifter. I fråga om ikraftträdandet av lagen om pension för arbetstagare föreslås en separat lag om införande. Införandelagen föreslås innehålla dels bestämmelser om ikraftträdandet av lagen om pension för arbetstagare, dels bestämmelser om den rätt till deltidspension som gäller arbetstagare födda före 1947 och den rätt till arbetslöshetspension som gäller arbetstagare födda före 1950. Lagen föreslås dessutom innehålla bestämmelser om

sådant registrerat tilläggspensionskydd som redan är stängt.

Syftet med propositionen är att samordna och modernisera lagstiftningen om arbetspensionskyddet för löntagare inom den privata sektorn. Strukturen i lagstiftningen reformeras och ordalydelsen i enskilda bestämmelser förtydligas och preciseras. Propositionen beaktar också de krav som grundlagen ställer i fråga om författningsnivå och bemyndigande. Avsikten är inte att genom den nya språkliga utformningen ändra den tillämpningspraxis som etablerats inom arbetspensionssystemet.

De föreslagna lagarna avses träda i kraft den 1 januari 2007. Begreppet pensionsgrundande lön i samband med resultatlön ska dock revideras redan från och med den 1 januari 2006.

Lagmotionerna

I lagmotion LM 31/2003 rd föreslås att 9 § 2 mom. i lagen om pension för arbetstagare ändras. Pensionen för alla pensionstagare föreslås bli justerad med ett indextal där vikt-koefficienten för förändringen i lönenivån är 0,5 och vikt-koefficienten för förändringen i prisnivån också 0,5.

I lagmotion LM 24/2004 rd föreslås att 9 § i lagen om pension för arbetstagare ändras. Pensionen föreslås bli justerad kalenderårsvis med ett indextal där vikt-koefficienten för förändringen i lönenivån är 0,5 och vikt-koefficienten för förändringen i prisnivån också 0,5.

I lagmotion LM 66/2004 rd föreslås att 7 c § i lagen om pension för arbetstagare ändras. Studerande som får grunddagpenning eller arbetsmarknadsstöd enligt lagen om utkomtskydd för arbetslösa alternativt studiepenning enligt lagen om studiestöd, men som inte har tjänat in pension enligt arbetsinkomsten ska i stället få en arbetsinkomst för den återstående tiden fastlagd.

I lagmotion LM 127/2004 rd föreslås ändringar i 4 c § i lagen om pension för arbetstagare. I 12 mom. 2 punkten föreslås det kriterium för

arbetslöshetspension strykas som säger att personen måste ha fått arbetsmarknadsstöd på grund av att han eller hon har fått ut arbetslöshetsdagpenning till maximalt belopp.

I lagmotion LM 31/2005 rd föreslås en ändring i 9 § i lagen om pension för arbetstagare som innebär att pensionen kalenderårsvis indexjusteras med en viktkoefficient på 0,5 för förändringen i lönenivån och en viktkoefficient på likaså 0,5 för förändringen i prisnivån.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Allmän motivering

Allmänna synpunkter

Det är en positiv reform att bestämmelserna om arbetspension för löntagare inom privata branscher sammanförs till en enda lag. Därmed blir regelverket avsevärt tydligare. Den gällande lagstiftningen om arbetspensioner är splittrad och har blivit mycket komplicerad och svårkontrollerbar på grund av reformer som gjorts under olika tidsperioder.

Det har varit en krävande uppgift att samla de utspridda lagbestämmelserna i en enda lag. När själva systemet är både omfattande och invecklat blir lagstiftningen med nödvändighet också komplicerad. När flera olika lagar slås ihop är det viktigt att ta hänsyn till den praxis som har utformats inom pensionssystemet under flera decennier. Det innebär samtidigt att det inte alltid finns faktiska förutsättningar för en förenkling. Utskottet framhåller att den föreslagna nya lagstiftningen inte i alla stycken uppfyller kravet på enkel och tydlig lagstiftning. Tydligheten blir lidande av bland annat att den samordnade lagen om arbetspensioner inte innehåller några bestämmelser om de pensionsformer som så småningom försvinner, till exempel arbetslöshetspension. I stället finns bestämmelserna i en särskild lag om införande av lagen om pension för arbetstagare. Vidare har den nya lagen väldigt många bestämmelser och en del av dem tas direkt över från de gällande lagarna som kommit

till under olika tider. När regeringen dessutom i motiven på många ställen bara hänvisar till motsvarande bestämmelser i den gällande lagen blir lagskrivningen ännu svårare att förstå. Ett annat karakteristiskt drag är att lagförslaget har ovanligt många interna hänvisningar och att en och samma bestämmelse upprepas i flera sammanhang. Arbetspensionslagstiftningen hör till den gruppen av lagar som största delen av befolkningen kommer i beröring med. Därför hade det varit till fördel om en så genomgripande reform hade satsat mer på både begreppsapparaten och den språkliga utformningen, framhåller social- och hälsovårdsutskottet.

Utskottet föreslår exceptionellt många ändringar i lagförslagen. De flesta av dem är lagtekniska redigeringar. Innan propositionen lämnades till riksdagen hade den inte granskats av justitieministeriets granskningsbyrå. Justitieministeriet hade heller inte lämnat något utlåtande om förslaget. När utskottet satte igång med sin behandling föreslog social- och hälsovårdsministeriet i ett brev ändringar i totalt 30 paragrafer där brister hade uppdagats efter att propositionen hade lämnats till riksdagen. Utskottet menar att social- och hälsovårdsministeriet framöver bör bättre hålla reda på att föreslagna lagändringar uppfyller de kvalitetsmässiga kraven på lagskrivning. Utöver de många lagtekniska ändringarna föreslår utskottet också en del ändringar som till största delen beror på synpunkterna i

utlåtandena från grundlagsutskottet respektive lagutskottet.

Skillnader jämfört med tidigare lagstiftning

Det primära syftet med propositionen är att bestämmelserna om arbetspension för löntagare inom den privata sektorn ska sammanföras till en enda lag. Huvudsakligen motsvarar förslaget den arbetspensionsreform som trädde i kraft den 1 januari 2005 och innefattar inga nya pensionspolitiska strategier. Däremot medför reformen stora omställningar i genomförandet av pensionssystemen.

För arbetsgivarna är den största omställningen att den sektorsvisa försäkringen försvinner. När den nya lagstiftningen träder i kraft kan arbetsgivarna försäkra alla arbetstagare, med undantag för sjömän, genom en och samma försäkring oavsett vad de arbetar med. Tack vare reformen underlättas pensionsskyddet väsentligt samtidigt som felaktig försäkring och anknytande utredningar minskar. I och med reformen integreras också kortvariga arbeten inom den offentliga sektorn, som nu försäkras enligt KAPL och KoPL, i pensionsskyddet för offentlig sektor, alltså stat, kommuner och kyrka.

För de försäkrade medför reformen ändringar i kriterierna för vissa förmåner. Möjligheterna att få deltidspension underlättas i och med att kortvariga sjukperioder strax före deltidspension inte längre hindrar pensionsutbetalningen. Dessutom kommer den tidsperiod under vilken en arbetstagare direkt före deltidspension måste ha heltidsanställning under minst tolv månader att förlängas med ett halvår om personen får sjukdagpenning, sjuklön eller dagpenning enligt trafikförsäkringslagen eller lagen om olycksfallsförsäkring. Det är en förbättring att bestämmelserna om deltidspension blir flexiblare och deltidspension i större omfattning tillåter tillfälliga omställningar i deltidsarbete. När det gäller familjepensioner försvinner tillägget för föräldralösa, likaså bestämmelsen att efterlevandepension återinförs om den efterlevande makens nya äktenskap slutar i skilsmässa.

Preskribering av pensionsrätt

Den största reformen för de försäkrade är att registreringen av de pensionsbildande inkomsterna ändras. Ändringen hänger samman med ett förslag om kortare preskriptionstider. Preskriptionstiden för att ange och återbetala pensionsförsäkringsavgifter och för att betala och återkräva pensioner förkortas från tio till fem år. Dessutom föreslås att varken pensionsanstalterna eller Pensionsskyddscentralen framöver ska vara skyldiga att retroaktivt utreda en arbetstagares inkomster längre än de fem kalenderår som föregår en begäran om utredning. För längre tid än så ska det inte behöva utredas om uppgifterna om arbetstagarens inkomster är riktiga. Dessutom föreslås att uppgifterna om en försäkrads inkomster som regel inte ska ändras.

I och med reformen får den försäkrade större ansvar för att se till att arbetspensionsskyddet är riktigt. Arbetstagarna kommer årligen att få ett pensionsutdrag där de pensionsberättigande inkomsterna och beloppen för övriga förmåner och den intjänade pensionen anges. Det hänger på arbetstagaren att själv kontrollera uppgifterna och rätta fel. Uppgifter som är äldre än fem år rättas bara om arbetstagaren otvetydigt kan lägga fram bevis för arbetsinkomster som hade gett honom rätt att bli försäkrad enligt lagen om pension för arbetstagare. Annars preskriberas den intjänade pensionsrätten.

Kravet på ostridig bevisning lägger en mycket sträng bevisbörda på arbetstagaren, särskilt inom branscher där anställningarna är kortvariga eller arbetsgivarens företagsamhet är kortvarig och konkursutsatt eller där det finns ovanligt många ohederliga företagare, framhåller utskottet. Om arbetstagaren ostridigt kan lägga fram bevis på sina inkomster preskriberas inte pensionsrätten utan uppgifterna rättas till retroaktivt för hur lång tid som helst. Däremot tas inte pensionsförsäkringsavgifter retroaktivt ut av arbetsgivaren längre än för tio år.

Utskottet menar att det är positivt att de försäkrade utan särskild begäran framöver årligen kommer att få ett meddelande om den intjänade pensionen. Pensionsutdraget ökar arbetstagarnas kunskaper om pensionsskyddet och är samti-

dig ett sätt att tillgodose allmänhetens behov av information. En stor uppgift i samband med verkställigheten av lagstiftningen är hur man ska kunna upplysa medborgarna om vilken juridisk betydelse pensionsutdraget har. Pensionsanstalterna inom den offentliga sektorn går inte med i systemet utan anställda inom denna sektor får sitt utdrag från Pensionskyddscentralen. När det en gång är så att pensionsutdraget slår fast en persons anställningar bakåt i tiden får det inte finnas några luckor i utskicket av pensionsutdrag. Inga rättsförluster bör få förekomma av den anledningen att ett utdrag inte har skickats ut.

Utskottet understryker vikten av att informationen om vilken roll pensionsutdraget spelar planeras grundligt och att det avsätts adekvata resurser för ändamålet. Utskottet påpekar att det är mycket dyrt att varje år skicka ut pensionsutdrag och att arbetspensionsanstalterna och Pensionskyddscentralen måste ställa upp med stora ekonomiska satsningar. Det är en brist enligt utskottet att regeringen inte går in på denna fråga i konsekvensbedömningen.

Tillsynen över pensionsförsäkringen

Det är bra att propositionen eftersträvar effektivare tillsyn över pensionsförsäkringen, framhåller utskottet och understryker att syftet med tillsyn är att förebygga försummelse. Pensionskyddscentralen ska i samråd med arbetspensionsanstalterna utöva tillsyn över pensionsförsäkringen. Enligt lagförslaget har Pensionskyddscentralen rätt att utan hinder av sekretessbestämmelserna och begränsningarna i insynen rätt att få uppgifter av arbetsgivarna, pensionsanstalterna och myndigheterna för att kunna fullfölja sitt tillsynsuppdrag. Dessutom får Pensionskyddscentralen den typen av uppgifter från myndigheterna som tillåter vissa jämförelser, om tillsynen gäller arbetsgivare.

Utskottet påpekar att en effektiv tillsyn över pensionsförsäkringen är till nytta för både arbetsgivarna och arbetstagarna. Tillsynen ökar jämlikheten mellan arbetsgivarna när de som försummar att betala in avgifter blir färre. Samtidigt kan arbetstagarna skyddas för förluster av

förmåner. Enligt utskottet är också det pensionsutdrag som arbetstagarna får av stor betydelse för tillsynen över pensionsförsäkringen. Många av de arbetsgivare som försummar att betala arbetspensionsavgifter försummar också att betala in skatter. Men de register som skattemyndigheterna tillhandahåller ger inga uppgifter om försummade avgifter. Av den anledningen medverkar arbetstagarnas kontroller i samband med pensionsutdragen till att förbättra övervakningen av att skyldigheten att betala avgifter uppfylls. Också de föreslagna ändringarna i straffbestämmelserna medverkar till en mer övergripande försäkringsskyldighet. Tanken med de åtstramade straffbestämmelserna är att de ska motverka att arbetsgivarna låter bli att betala in avgifter.

Pensionsanstalternas konkurrensmöjligheter

I den föreslagna lagen om införande av lagen om pension för arbetstagare ingår en specialbestämmelse om Ömsesidiga Pensionsförsäkringsbolaget Etera som tidigare bara hade hand om pensionsförsäkring inom KAPL-branscher. Specialbestämmelsen föreskriver att pensionsutgifter som är högre för KAPL-försäkring än utgifterna för invalidpension för andra arbetspensionsförsäkringsbolag jämkas. Enligt motiven är syftet med bestämmelsen att Pensionsförsäkringsbolaget Etera som ensam haft hand om KAPL-försäkringar och nu utsätts för konkurrens och andra arbetspensionsförsäkringsbolag ska behandlas lika. Det handlar om en exceptionell reglering som hänger samman med att flera olika arbetspensionslagar slås ihop och att Etera, som tidigare innehade monopol, ska ha varken för- eller nackdelar av konkurrensen.

Under behandlingens gång har utskottet påpekat att olika typer av försäkringsanstalter bör ha lika konkurrensmöjligheter när försäkringar överförs mellan dem. Utskottet påpekar att bestämmelserna om överföringar av försäkringar mellan arbetspensionsanstalterna ingår i annan lagstiftning och att en utredning för närvarande är aktuell vid social- och hälsovårdsministeriet. När utredningen är klar kan man bättre ta ställ-

ning till vilka ändringar det behövs i reglerna för fondöverföringar.

Pensionsskyddscentralens uppgifter

I propositionen föreslås en fristående lag om Pensionsskyddscentralen. Förslaget innehåller administrativa bestämmelser och en uppräkningslista av Pensionsskyddscentralens uppgifter. I sitt utlåtande går grundlagsutskottet in på Pensionsskyddscentralens roll och uppgifter. Grundlagsutskottet fäster sig särskilt vid 2 § 2 mom. 11 punkten där det sägs att Pensionsskyddscentralen utövar tillsyn över vissa pensionsanstalter. Grundlagsutskottet påpekar att detta kan medföra vissa problem visavi en opartisk inställning eftersom pensionsanstalterna svarar för finansieringen av Pensionsskyddscentralen. I den gällande lagstiftningen ingår ingen bestämmelse om att Pensionsskyddscentralen utövar ekonomisk kontroll över arbetspensionsanstalterna utan den uppgiften hör till pensionsinspektionen. Det är inte heller Pensionsskyddscentralen som ska utöva tillsyn över lagligheten i arbetspensionsanstalternas verksamhet. Det är ett uppdrag som vanligen hör till riksdagens justitieombudsman och justitiekanslern i statsrådet och i enskilda fall till oberoende prövningsorgan.

Tillsynen och kontrollen över pensionsstiftelserna och pensionskassorna ingår också i försäkringsinspektionens ansvarsområde på grundval av lagen om pensionsstiftelser och lagen om pensionskassor. I lagarna sägs det dock att social- och hälsovårdsministeriet kan bestämma att pensionsstiftelser och pensionskassor som bedriver verksamhet enligt arbetspensionslagen får föras över till Pensionsskyddscentralen. Utifrån detta har social- och hälsovårdsministeriet genom ett beslut gett Pensionsskyddscentralen i uppdrag att utöva tillsyn över att pensionsstiftelsen och pensionskassorna verkställer arbetspensionslagstiftningen på rätt sätt. Däremot ingår ingen ekonomisk övervakning i uppdraget. Det är denna rättsliga tillsyn som 2 § 2 mom. 11 punkten i lagen om Pensionsskyddscentralen tar fasta på, men bestämmelsen om delegering av tillsynen över en riktig verkställighet ingår således i lagen om pensionsstiftelser (1774/1995)

och lagen om försäkringskassor (1164/1992). Enligt vad social- och hälsovårdsutskottet har erfarenhet är behovet av tillsyn numera minimalt bland annat eftersom pensionsstiftelserna och pensionskassorna förfogar över en bred expertis i arbetspensionsfrågor. Social- och hälsovårdsministeriet har planer på att starta en genomgripande reform av lagen om pensionsstiftelser och lagen om pensionskassor. I detta sammanhang bör det också utredas om Pensionsskyddscentralen behöver ha kvar sin tillsynsuppgift.

Grundlagsutskottet anser att det tredje lagförslaget inte behöver den bestämmelse om Pensionsskyddscentralens uppgift att meddela anvisningar som ingår i 2 § 1 mom. 6 punkten i det tredje lagförslaget. Den typen av fullmakter är enligt grundlagsutskottet extra problematiska för att anvisningar som meddelas med stöd av lag kan uppfattas som bindande bestämmelser och Pensionsskyddscentralen inte är en sådan annan myndighet som utifrån 80 § 2 mom. i grundlagen kan bemyndigas att utfärda rättsregler. Samma anmärkning gör grundlagsutskottet också till bemyndigandebestämmelsen i 183 § 4 mom. i den föreslagna lagen om pension för arbetstagare.

Propositionen avser inte att föra över normgivningsbemyndigande till Pensionsskyddscentralen. För att bestämmelserna tydligare ska säga ut att tillämpningsanvisningarna, precis som det sägs i motiven till propositionen, inte är bindande bestämmelser för pensionsanstalterna föreslår social- och hälsovårdsutskottet att Pensionsskyddscentralen i stället för anvisningar ska kunna lämna rekommendationer om tillämpningen av arbetspensionsbestämmelserna. Utskottet påpekar dock att det i ett decentraliserat arbetspensionssystem som drivs av självständiga privaträttsliga pensionsanstalter är extra viktigt att se till att lagstiftningen tillämpas på samma sätt på arbetstagare, företagare och arbetsgivare oavsett i vilken pensionsanstalt arbetsgivaren har ordnat med arbetspensionsförsäkring för sina anställda. Rekommendationer för samordnad tillämpning som lämnas av Pensionsskyddscentralen kan således vara av mycket stor betydelse för de försäkrades, de pensionssökandes

och pensionstagarnas samt arbetsgivarnas rätts-säkerhet.

Ju tydligare Pensionsskyddscentralens upp-gifter förvandlas från ett för pensionsanstalterna gemensamt organ till ett organ som sköter of-fentliga förvaltningsuppgifter, desto mer liknar pensionsanstalternas ansvar för kostnaderna för centralens verksamhet en skatteplikt, framhåller grundlagsutskottet i sitt utlåtande. Därför har regeringen enligt utskottets mening all anled-ning att utreda hur Pensionsskyddscentralens fi-nansiella system kan läggas om eller centralens förvaltningsuppgifter föras över till statliga myndigheter eller Pensionsskyddscentralen in-förlivas i det statliga myndighetsmaskineriet. Social- och hälsovårdsutskottet anser en utred-ning av frågan vara på sin plats.

Inskränkningar i besvärsrätten

Ändringar i pensionsanstalternas beslut om innehållet i yrkesinriktad rehabilitering och om rehabiliteringsstöd får enligt 128 § i det första lagförslaget inte överklagas genom besvär. Ett beslut om innehållet i yrkesinriktad rehabilite-ring är enligt grundlagsutskottet i så hög grad förknippat med individens rättsskydd i 21 § 1 mom. i grundlagen att besvärsförbudet måste strykas i lagförslaget.

Rehabiliteringsstöd är en behovsprövad för-mån som utifrån den föreslagna 31 § kan bevil-jas för tiden från rehabiliteringsbeslutet till reha-biliteringens början och för tiden mellan reha-biliteringsperioder. Det kan också ges ut för tiden när en rehabiliteringsplan läggs upp. Rehabilite-ringsstöd ska inte längre ges ut för att främja ar-betstagares möjligheter att få arbete. Om den som får rehabilitering inte får ett arbete efter re-habiliteringen är det arbetslöshetsmekanismer-na som svarar för att arbetstagaren får en in-komst. Rehabiliteringsstödet ska uppgå till sam-ma belopp som arbetslöshetspension eller delin-validpension om den som får rehabilitering sam-tidigt har ett arbete. Rehabiliteringsstödet med-verkar till att rehabiliteringen fullföljs och må-len med den nås i och med att rehabiliterings-

klienten har en tryggad inkomst under rehabili-teringsperioderna.

Eftersom förmånen är behovsprövad medför besvärsbudet i sig inga problem med avseende på 21 § 1 mom. i grundlagen, påpekar grundlags-utskottet. Men grundlagsutskottet har ändå i sin tolkningspraxis ansett att den grundlagsfästa be-svärsrätten, 21 § 2 mom. i grundlagen, talar för att också beslut om denna typ av förmåner bör omfattas av besvärsrätt. Det handlar om att en besvärmöjlighet behövs för att övervaka att myndigheterna handlar på ett behörigt och i öv-rigt opartiskt sätt och för att säkerställa en sam-ordnad tillämpningspraxis. Därför bör man all-varligt överväga att slopa besvärsförbudet, an-ser grundlagsutskottet.

Med hänvisning till utlåtandet från grundlags-utskottet anser social- och hälsovårdsutskottet det befogat att besvärsförbudet dels i fråga om innehållet i rehabiliteringen, dels i fråga om re-habiliteringsstöd slopas i lagförslaget.

Detaljmotivering

1. Lag om pension för arbetstagare

2 kap. 5 §. Arbete utomlands. I 2 mom. finns en onödig hänvisning till 1 mom. Utskottet fö-rerstår att den utgår. Samtidigt preciserar utskot-tet hänvisningen i 3 mom. till 150 § till följd av de föreslagna ändringarna i 150 §.

2 kap. 7 §. Person i ledande ställning. Utskot-tet föreslår att 2 mom. formuleras om för att bät-tre motsvara sitt syfte, dvs. att bolagsmän i öpp-na bolag och personer med personligt ansvar i andra bolag inte i den egenskapen ska jämföras med arbetstagare enligt denna lag.

3 kap. 11 §. Rätt till ålderspension. Utskottet föreslår en ny bestämmelse i 2 mom. Den gäller omvandling av pensionsbeloppet så att det mot-svarar arbetstagarens pensionsålder. Normgiv-ningsbemyndigandet begränsas att gälla om-vandling av pensionsbeloppet samt omvand-lingkoefficienterna.

3 kap. 15 §. Begrepp i anslutning till deltidspension. Den föreslagna ändringen i 3 mom. förtydligar bestämmelsens ordalydelse.

3 kap. 16 §. Rätt till deltidspension. Utskottet föreslår att ordalydelsen i 4 mom. 1 punkten preciseras så att dess mening framgår tydligare.

Vidare föreslår utskottet att normgivningsbemyndigandet i 5 mom. utgår. I stället föreslås en bestämmelse om att övertidsersättning, tillägg för söndags-, natt- och skiftesarbete eller andra tillägg och ersättningar som ingår i inkomsterna av heltidsarbete inte skall beaktas när man bedömer om arbetsvillkoret för deltidspension uppfylls. En bestämmelse med motsvarande innehåll finns i social- och hälsovårdsministeriets beslut 991/1986.

3 kap. 21 §. Avbrytande av utbetalningen av deltidspension. Enligt detaljmotiven till denna paragraf skall deltidspensionstagaren själv kunna ansöka om att utbetalningen av pensionen avbryts. Eftersom detta inte framgår av paragraf-texten föreslår utskottet ändrad ordalydelse.

Enligt 2 mom. anses pensionen utan särskilt beslut ha upphört vid tidpunkten för avbrottet, om ansökan om förnyad utbetalning av avbruten pension inte har gjorts inom sex månader. Utskottet föreslår en ändring som innebär att det skall krävas ett särskilt beslut för indragning av deltidspension.

3 kap. 33 §. Utskottet föreslår en precisering av paragrafrubriken.

3 kap. 46 §. Utredning av om arbetsförmågan fortgår. Grundlagsutskottet påpekar i sitt utlåtande att den skyldighet som pensionstagaren enligt paragrafen har att på pensionsanstaltens förordnande, för utredning av om arbetsförmågan fortgår, låta undersöka sig hos en legitimerad läkare eller i en inrättning som nämns i paragrafen, ingriper i pensionstagarens självbestämmanderätt och i hans eller hennes personliga frihet och integritet som är tryggade i 7 § i grundlagen. Därför anser grundlagsutskottet att det inte är lämpligt att pensionstagarens skyldighet grundar sig som föreslås på pensionsanstaltens

antagande om att pensionstagaren åter är arbetsförmögen. Enligt motiveringen kommer åläggandet att låta undersöka sig i fråga bara i exceptionella fall. Enligt grundlagsutskottets utlåtande bör bestämmelsen kompletteras i detta syfte t.ex. med att åläggandet förutsätter grundad anledning. Social- och hälsovårdsutskottet föreslår att paragrafen ändras i enlighet med grundlagsutskottets utlåtande.

4 kap. 63 §. Pensionstillväxt. Utskottet föreslår en ändring i paragrafrubriken.

4 kap. 70 §. Arbetsinkomster som berättigar till pension. Utskottet föreslår att man i 2 mom. 1 punkten och i 5 mom. lyfter in en bestämmelse ur arbetspensionsförordningen om att räkna betjäningssavgifter eller gåvor av allmänheten till den arbetsinkomst som utgör grund för pensionen och om att de skall meddelas arbetsgivaren. Därmed kan normgivningsbemyndigandet i 5 mom. utgå.

Utskottet föreslår vidare att 3 mom. 5 punkten ändras så att andra liknande ekonomiska sammanslutningar jämföras med i lagrummet avsedda koncerner.

4 kap. 83 §. Fastställande av livslängdskoefficient. Utskottet föreslår att ordalydelsen skall ändras i enlighet med det gängse normgivningsbemyndigandet.

5 kap. 100 §. Fastställande av lönekoeficienten och arbetspensionsindexet. Utskottet föreslår ändrad lydelse i enlighet med det sedvanliga normgivningsbemyndigandet.

7 kap. 101 §. Pensionsansökan. Utskottet föreslår en precisering av normgivningsbemyndigandet i 2 mom.

7 kap. 105 §. Beslutsfattande och delgivning av beslut. Enligt 3 mom. utfärdas närmare bestämmelser om pensionsanstaltens och Pensionsskyddscentralens beslut och om undertecknande av beslutet genom förordning av statsrådet. Enligt uppgift är avsikten att genom förordning ange att beslutet får ges i form av en ADB-ut-

skrift eller en åtminstone delvis förtryckt handling och att underskriften då kan ges maskinellt. Utskottet föreslår att 2 mom. preciseras i detta hänseende.

7 kap. 111 §. Pensionskyddscentralens beslutanderätt och närmare bestämmelser. Utskottet föreslår att normgivningsbemyndigandet i 3 mom. preciseras i enlighet med motiveringen. Bemyndigandet gäller då bara närmare bestämmelser om hur den behöriga pensionsanstalten enligt 106, 107 och 109 § bestäms.

8 kap. 114 §. Pension som engångsbelopp. Utskottet föreslår att normgivningsbemyndigandet i 6 mom. formuleras i enlighet med det gängse normgivningsbemyndigandet.

8 kap. 123 §. Utbetalningsordning för retroaktiv pension. Utskottet föreslår att paragrafrubriken ändras så att den bättre motsvarar paragrafens avsedda innehåll, dvs. att ordet "retroaktiv" stryks.

8 kap. 126 §. Återkrav av pension som betalas utan grund. Paragrafens 4 mom. anger tidsfristen för återkrav av ogrundad pension. Utskottet föreslår att 4 mom. ändras så att beslut om återkrav av ogrundad pension måste fattas inom fem år räknat från utbetalningsdagen. Därmed skulle bestämmelsen ha samma innehåll som folkpensionslagens 88 b § när det gäller återkrav av folkpension.

9 kap. 128 §. Sökande av ändring. Utskottet föreslår att 2 och 3 mom. anger att överklagandet skall ske i enlighet med förfarandet i förvaltningsprocesslagen, enligt vars 6 § 1 mom. den som ett beslut avser eller vars rätt, skyldighet eller fördel direkt påverkas av ett beslut får anföra besvär över beslutet. Även regeringen påpekar i propositionsmotiven att vem som är part varierar beroende på ärendegrupp. Exempelvis kan arbetsgivaren ha besvärsmätt i vissa situationer.

Grundlagsutskottet tar i sitt utlåtande upp förbudet mot överklagande i 4 mom. Det utskottet anser att pensionsanstaltens beslut om den yrkesinriktade rehabiliteringens innehåll på grund

av lagförslagets 25 och 26 § är till den grad förknippade med individens rättsskydd enligt grundlagens 21 § 1 mom. att besvärshöret måste strykas i lagförslaget.

Enligt grundlagsutskottet bereder besvärshöret i fråga om rehabiliteringsstöd inte i sig problem med tanke på 21 § 1 mom. i grundlagen, eftersom förmånen är behovsprövade. Grundlagsutskottet hänvisar ändå till sin tolkningspraxis, enligt vilken den i grundlagens 21 § 2 mom. tryggade rätten att överklaga talar för att även beslut om denna typ av förmåner bör omfattas av besvärsmätt. Social- och hälsovårdsutskottet föreslår att paragrafen ändras i enlighet med grundlagsutskottets ståndpunkt.

9 kap. 132 §. Inlämnande av besvärsskrift. Utskottet föreslår en ändring av rubrikens finska språkdräkt.

9 kap. 138 §. Rättelse av sakfel. Utskottet föreslår att den finskspråkiga rubriken ändras så att den motsvarar paragrafens innehåll.

9 kap. 140 §. Undanröjande av lagkraftvunnet beslut. Enligt lagförslagets 129 § tillämpas på en beslutssammanställning som en pensionsanstalt gett vad som i detta kapitel föreskrivs om beslut. Därför bör de särskilda omnämmanden av beslutssammanställningar som finns i 140 § för tydlighets skull utgå i enlighet med kapitlets övriga paragrafer.

10 kap. 145 §. Rättelse av uppgifter om när ett anställningsförhållande har börjat eller slutat. Enligt denna paragraf rättas uppgifter om start- och slutdatum på en anställning endast på grundval av anmälan från arbetsgivaren. Ett sådant förslag innebär en avvikelse från bestämmelserna i personuppgiftslagens 29 § om rättelse av oriktiga uppgifter. Grundlagsutskottet påpekar i sitt utlåtande att förslaget är problematiskt med avseende på artiklarna 5 och 8 i Europakonventionen om skydd för enskilda vid automatisk databehandling av personuppgifter till den del det gäller korrekta personuppgifter och rätten att få en oriktig registeruppgift rättad. Lagstiftningen måste därför kompletteras med bestämmelser

om en registrerad persons rätt till rättelse. Alternativt måste 145 § enligt grundlagsutskottet utgå ur förslaget. Det betyder att de allmänna bestämmelserna i personuppgiftslagen till denna del gäller som lagstiftning. Social- och hälsovårdsutskottet föreslår att man i paragrafen hänvisar till personuppgiftslagen. Enligt normal registerpraxis rättar man till registeruppgifter på anmälan från den som ursprungligen meddelat uppgifterna. Rättelsen sker då enligt 29 § i personuppgiftslagen.

10 kap. 150 §. Försäkrande av arbetstagare som arbetar utomlands. Utskottet föreslår klarare ordalydelse utan att paragrafens sakinnehåll ändras, och att dess 2 mom. delas upp i tre separata moment. Därmed blir 3 mom. 6 mom. Enligt utskottets förslag reglerar 2 mom. pensionsskyddet för utstationerade arbetstagare och 3 mom. för lokalt anställda. Det nya 4 mom. avses innehålla en gemensam bestämmelse för 2 och 3 mom. om att arbetstagaren skall omfattas av den finländska lagstiftningen om social trygghet när arbetet börjar. Det nya 5 mom. avses å sin sida innehålla bestämmelser om arbetsgivarens möjlighet att ordna pensionsskydd för en arbetstagare när det enligt EG:s förordning om social trygghet eller för Finland bindande internationella överenskommelser skall ordnas i det land där arbetet utförs.

10 kap. 153 §. Beloppet av arbetstagarens arbetspensionsförsäkringsavgift. Utskottet föreslår att normgivningsbemyndigandet i 2 mom. skall uttryckas på det sedvanliga sättet.

10 kap. 159 §. Utsökning av arbetspensionsförsäkringsavgifter. Utskottet föreslår att 159 § kompletteras med att utsökningen också får gälla den förhöjda arbetspensionsförsäkringsavgift som avses i 163 § och 186 § 5 mom.

10 kap. 163 §. Förhöjning på grund av försummelse. I 2 mom. finns en bestämmelse om fastställande av förhöjd försäkringsavgift. Enligt den skall avgiften fastställas utifrån förordning av statsrådet. Utskottet föreslår att normgivningsbemyndigandet stryks och att 2 mom. i

stället skall ange vad som skall beaktas när förhöjd avgift fastställs. Storleken på förhöjningen skall bero på hur länge och hur ofta försummelse sker samt på andra faktorer som påverkar bedömningen av försummelsens klandervärdhet. Dessutom föreslår utskottet en bestämmelse om att arbetsgivaren på begäran skall meddela ett överklagbart beslut.

12 kap. 179 §. Pensionsanstaltens ansvar för förmåner som skall bekostas gemensamt. Utskottet föreslår en precisering i 1 mom. 2 punkten när det gäller ansvarsfördelningen i fråga om kostnaderna för rehabiliteringspenningen.

12 kap. 181 §. Ansvaret till följd av en pensionsanstalts konkurs. Paragrafen innehåller bestämmelser om ansvarsfördelningen vid en pensionsanstalts konkurs. Regeringen föreslår en formulering som innebär att grunderna för ansvarsfördelningen i sin helhet bestäms genom förordning av social- och hälsovårdsministeriet. Utskottet föreslår att huvudregeln om att ansvaret fördelas i förhållande till de i respektive pensionsanstalt försäkrade förvärvsinkomsterna läggs till i 1 mom. Närmare bestämmelser om pensionsanstaltens ansvar utfärdas genom förordning av social- och hälsovårdsministeriet.

12 kap. 182 §. Arbetslöshetsförsäkringsfondens försäkringspremie. Hänvisningen i 2 mom. ändras så att rätt moment anges.

12 kap. 183 §. Utredning av kostnader. Enligt 4 mom. meddelar Pensionsskyddscentralen vid behov närmare anvisningar om fördelningen av ansvaret mellan pensionsanstalterna. Grundlagsutskottet anser att bemyndigandet att meddela anvisningar bör utgå, eftersom anvisningar som meddelas med stöd av ett bemyndigande i lag kan uppfattas som bindande bestämmelser. Bestämmelser om meddelande av anvisningar kan dessutom bidra till att fördunkla skillnaden mellan förpliktande rättsregler och anvisningar av rekommendationstyp i myndighetsföreskrifter som ges med stöd av lag. Social- och hälsovårdsutskottet föreslår att lagförslag 3 skall påföra Pensionsskyddscentralen en generell uppgift att

utfärda rekommendationer om tillämpningen av arbetspensionsförfattningar. Således kan be- myndigandet att meddela anvisningar i 4 mom. utgå.

13 kap. 186 §. Den allmänna tillsynen över ord- nandet av försäkring samt tvångsförsäkring. Paragrafens 5 mom. innehåller motsvarande be- stämmelse som i 163 § 2 mom. om fastställande av förhöjd försäkringsavgift. Utskottet föreslår att 186 § formuleras om så att innehållet motsvarar det som föreslås i fråga om 163 §.

13 kap. 187 §. Pensionsanstalternas skyldighet att utöva tillsyn. I 1 mom. finns bestämmelser om en pensionsanstalts skyldighet att tillse att de arbetsgivare som ordnat pensionskydd i pen- sionsanstalten fullgör sina skyldigheter enligt föreliggande lag. Enligt 186 § 1 mom. är det Pensionsskyddscentralen som sköter den all- männa tillsynen över att arbetsgivarna fullgör sin skyldighet att ordna försäkring.

Grundlagsutskottet påpekar i sitt utlåtande att pensionsanstalten utifrån formuleringen i 187 § 1 mom. förefaller att få en mycket omfattande uppgift i och med att det momentet — i motsats till 186 § 1 mom. — hänvisar allmänt till arbets- givarens skyldigheter enligt lagen om pension för arbetstagare. Enligt motiveringen är det ändå meningen att pensionsanstalten bara skall över- vaka att försäkringsskyldigheten fullgörs i fråga om de egna kunderna. Formuleringen bör därför preciseras för att den bättre skall stämma över- ens med propositionens syfte. Social- och hälso- vårdsutskottet föreslår att bestämmelsen begrän- sas så att den bara gäller arbetsgivarens anmä- lings- och försäkringsskyldighet.

Enligt 2 mom. kan pensionsanstalterna och Pensionsskyddscentralen komma överens om den närmare verkställigheten av tillsynen. Grundlagsutskottet säger i sitt utlåtande att den- na möjlighet bara kan gälla t.ex. praktiska frå- gor kring hur tillsynen lämpligen ordnas. På grund av 2 § 3 mom. i grundlagen medger be- stämmelsen däremot inte överenskommelser t.ex. om pensionsanstaltens och Pensions- skyddscentralens befogenheter eller uppgifter.

Om bestämmelsen tolkas och tillämpas på detta sätt utgör den inget problem med tanke på grundlagen.

13 kap. 188 §. Pensionsanstalternas och pen- sionsskyddscentralens rätt att företa gransk- ning. Grundlagsutskottet anser att det av 188 § indirekt framgår att granskning enligt paragra- fen i praktiken inte kan gälla lokaler som omfat- tas av den i grundlagens 10 § 1 mom. tryggade hemfriden. Det är viktigt att komplettera para- grafen på detta sätt. Enligt grundlagsutskottets praxis kan man genom vanlig lag endast ge myn- digheter fullmakt att granska bostäder.

Social- och hälsovårdsutskottet föreslår ut- tryckliga bestämmelser om rätten att också gran- ska bostäder. Förslaget innebär att granskningar som ingriper i hemfriden är möjliga på grundval av motiverad misstanke, om misstanken gäller försummelse av en enligt strafflagen straffbar skyldighet, dvs. i detta fall försäkringsskyldig- heten. Enligt förslaget är det bara polisen eller skattemyndigheten som får utföra granskning.

13 kap. 190 §. Arbetspensionsförsäkringsav- giftsbedrägeri. Social- och hälsovårdsutskottet föreslår en teknisk justering i enlighet med lag- utskottets utlåtande.

14 kap. 192 §. Uppgifter som gäller arbetsgiva- rens ekonomiska ställning. Regeringen föreslår en bestämmelse i 2 mom. enligt vilken arbets- pensionsanstalterna och Pensionsskyddscentra- len får informera varandra om arbetsgivarnas be- talningsstörningar. Utskottet föreslår att denna rätt att lämna uppgifter begränsas till försum- melser som gäller fordringar grundade på för- säkringar enligt denna lag.

14 kap. 194 §. Arbetsgivarnas rätt att få uppgif- ter. Arbetsgivarens ansvar för utgifterna för in- validpension ändrades den 1 januari 2006 ge- nom social- och hälsovårdsministeriets nya av- giftsgrunder. Arbetsgivarens faktiska utgifter för invalidpension och rehabiliteringspenning beaktas när försäkringsavgiften fastslås. Para- grafen har ändrats i syfte att beakta detta.

14 kap. 198 §. Rätt att få uppgifter för avgörande av ärenden och verkställande av lagstadgade uppdrag. Paragrafen innehåller bestämmelser om pensionsanstaltens, Pensionsskyddscentralens och besvärinstansernas rätt till information. Grundlagsutskottet noterar att det i ljuset av dess tidigare tolkningspraxis inte finns några problem med bestämmelsen till den del som den begränsar den avsedda rätten till sådana uppgifter som är nödvändiga för att avgöra ett ärende. I övrigt gäller rätten uppgifter som är nödvändiga för att verkställa ett uppdrag. Grundlagsutskottet ser det som särskilt viktigt att formuleringen av rätten att få uppgifter i ett så här fritt och brett sammanhang inte tänjs ut ytterligare och att rätten avgränsas till enbart nödvändiga uppgifter. Villkoret för att lagförslaget skall kunna behandlas i vanlig lagstiftningsordning är att paragrafen ses över på detta sätt.

Grundlagsutskottet noterar vidare att rätten att få uppgifter också omfattar de uppgifter om den pensionssökandes journalhandlingar, rehabilitering, hälsotillstånd, vård och arbetsförmåga som finns hos läkare och andra liknande aktörer i 2 punkten. Det framgår nog av lagrummet att det handlar om nödvändiga uppgifter, men däremot inte ur vilken synvinkel uppgifterna skall vara nödvändiga. Paragrafen bör enligt grundlagsutskottet ses över till denna del.

Social- och hälsovårdsutskottet föreslår att 1 och 2 punkten formuleras så att rätten att få uppgifter begränsas till uppgifter som är nödvändiga för utförande av lagstadgade åligganden.

14 kap. 199 §. Pensionsskyddscentralens rätt att få uppgifter för utövande av tillsyn. Paragrafen gäller Pensionsskyddscentralens rätt att få uppgifter för utövande av tillsyn. Det är meningen att centralen skall ha rätt att av de i 1 mom. nämnda parterna få de uppgifter som behövs för fullgörande av tillsynsskyldigheten enligt lagens 186 § 1 mom. samt enligt 2 § 2 mom. 11 punkten i lagen om Pensionsskyddscentralen. Grundlagsutskottet gör i fråga om 1 mom. samma påpekande rörande lagstiftningsordningen som om 198 § ovan. Social- och hälsovårdsut-

skottet föreslår att man, i fråga om rätten till information, på finska i stället för uppgifter som är "tarpeellisia" (behövliga) skall tala om uppgifter som är "vältämättömiä" (nödvändiga). Dessutom utgår hänvisningen till 2 § 2 mom. 11 punkten i lagen om Pensionsskyddscentralen, eftersom social- och hälsovårdsutskottet nedan föreslår att det lagrummet skall utgå ur lagförslag 3.

Pensionsskyddscentralen har med stöd av 1 och 2 mom. rätt att av skattemyndigheterna få vissa uppgifter i form av massinformation för tillsynen över arbetsgivare och pensionsanstalter. Det framgår av propositionsmotiven att dessa uppgifter bl.a. skall användas till jämförande gallringar. Grundlagsutskottet påpekar i sitt utlåtande att sådana gallringar i praktiken innebär att massinformationen från skattemyndigheterna samkörs med uppgifterna i andra register som är tillgängliga för Pensionsskyddscentralen. Ett omnämnande i motiveringen räcker inte som grund för en samkörning av registeruppgifter, utan det krävs reglering i lag. Lagförslaget måste därför kompletteras med bestämmelser om att det är möjligt att samköra registeruppgifter för att vissa, i lagen nämnda acceptabla syften skall uppnås. I lagen behövs dessutom enligt grundlagsutskottet bestämmelser om hur länge samkörda uppgifter får förvaras och om förbud mot att lämna vidare samkörda personuppgifter.

Social- och hälsovårdsutskottet föreslår att momentet kompletteras på det sätt som grundlagsutskottet förutsätter.

14 kap. 206 §. Utlämnande av uppgifter till myndigheter. Utskottet föreslår att paragrafrubriken preciseras så att den motsvarar paragrafens innehåll. Paragrafens 3 punkt gäller utlämnande av uppgifter om utsökningsbara avgiftsfordringar till dem som bedriver kreditupplysningsverksamhet. Förslaget gäller också utlämnande av uppgifter om fysiska personer som inte är näringsidkare. Det är ändå enligt personuppgiftslagen förbjudet att lagra de uppgifter som avses i bestämmelsen i ett kreditupplysningsregister. Därför behöver 3 punkten preciseras.

15 kap. 218 §. *Förvaring av handlingar.* Enligt denna paragraf kan social- och hälsovårdsministeriet genom förordning i fråga om handlingar som hänför sig till ordnandet av pensionsskyddet eller till pensionsärenden föreskriva en sådan förvaringstid som inte äventyrar arbetstagarens eller dennes företrädares rätt till pension. Grundlagsutskottet påpekar att det i sin tolkningspraxis ansett att förvaringstiderna för uppgifter som tas in i personregister är sådant som enligt 10 § 1 mom. i grundlagen kräver reglering genom lag. Till denna del är villkoret för vanlig lagstiftningsordning alltså att bemyndigandet att utfärda förordning stryks i lagförslaget.

Social- och hälsovårdsutskottet föreslår att normgivningsbemyndigandet i fråga om förvaringstiden utgår. I stället föreslås särskilda bestämmelser om handlingars förvaringstider. Dessutom föreslår utskottet tillägg av ett nytt moment om när förvaringstiden anses ha börjat. Paragrafens 3 mom. ger social- och hälsovårdsministeriet rätt att genom förordning ange hur handlingar och uppgifter skall lagras.

2. Lag om införande av lagen om pension för arbetstagare

7 §. Utskottet rättar hänvisningen till momentets 1 mening till en hänvisning till första meningen i paragrafen.

9 §. Det är meningen att tiden för kontroll av uppgifternas riktigheten i pensionsutdrag gradvis skall sänkas till fem år. Också preskriptionstiden skall enligt avsikt gradvis förkortas 2007—2013. Utskottet föreslår därför tillägg av en hänvisning till 75 § 3 och 4 mom. i lagen om pension för arbetstagare.

19 §. Paragrafen reglerar rätten till efterlevandepension för änkor födda den 1 juli 1950 eller tidigare. Grundlagsutskottet påpekar i sitt utlåtande att bestämmelser av denna typ har ansetts vara könsdiskriminerande och att det inte finns någon acceptabel grund för den enligt grundlagens 6 § 2 mom. Bestämmelsen måste göras könsneutral för att lagförslaget till denna del

skall kunna behandlas i vanlig lagstiftningsordning. Social- och hälsovårdsutskottet föreslår att paragrafen skrivs om på det sätt som grundlagsutskottet förutsätter.

32 §. Paragrafens 5 mom. innehåller en tillämpningsbestämmelse om tilläggs-pensionsskydd som arbetsgivaren har ordnat före lagens ikraftträdande. Utskottet föreslår tillägg av en hänvisning till lag 634/2003. I ikraftträdandebestämmelsen tryggas pensionerade med tilläggs-pensionsskydd rätten till pension enligt lagen om pension för arbetstagare (APL) vid 60 års ålder.

3. Lag om Pensionsskyddscentralen

2 §. *Pensionsskyddscentralens uppgifter.* Enligt 1 mom. 6 punkten skall Pensionsskyddscentralen ge pensionsanstalterna anvisningar om tillämpningen av arbetspensionslagarna samt med stöd av dem utfärdade förordningar och övriga bestämmelser. Grundlagsutskottet anser att bemyndigandet att meddela anvisningar bör utgå, eftersom anvisningar som meddelats med stöd av lag kan uppfattas som bindande bestämmelser. Dessutom kan bestämmelser om meddelande av anvisningar bidra till att fördunkla skillnaden mellan förpliktande rättsregler och anvisningar av rekommendationstyp i myndighetsföreskrifter som ges med stöd av lag. Med hänvisning till de allmänna motiven föreslår utskottet att 1 mom. 11 punkten skall kvarstå, men formuleras om så att Pensionsskyddscentralen i stället för att ge anvisningar skall utfärda rekommendationer om tillämpningen av de i lagrummet nämnda författningarna. Genom denna ändring understryker utskottet skillnaden till bindande bestämmelser av normkaraktär.

I 2 mom. 11 punkten föreslås Pensionsskyddscentralen få i uppgift att utöva tillsyn över verksamheten vid den privata sektorns pensionsanstalter i den utsträckning som föreskrivs i lag. Med hänvisning till grundlagsutskottets utlåtande och de allmänna motiven föreslår social- och hälsovårdsutskottet att 11 punkten stryks.

4 §. *Pensionsskyddscentralens rätt att få uppgifter för statistisk verksamhet och forskning.* Pensionsskyddscentralen skall enligt paragrafen ha rätt att få uppgifter för statistikändamål. Utskottet föreslår närmare angivelse av innehållet i de uppgifter som utlämnas. Vidare föreslår utskottet ett nytt 3 mom. som tillåter samkörning av inkomna uppgifter. Slutligen föreslår utskottet ett nytt 4 mom. med hänvisning till statistiklagens (280/2004) bestämmelser om skyddet av statistiska uppgifter.

8 §. *Representantskapets uppgifter och beslutsfattande.* Utskottet föreslår att normgivningsbemyndigandet i 3 mom. preciseras så att det också gäller närmare bestämmelser om val av representantskapet och dess uppgifter.

10 §. *Styrelsens uppgifter och beslutsfattande.* Utskottet föreslår att normgivningsbemyndigandet i 5 mom. preciseras så att det också gäller närmare bestämmelser om rätten att teckna Pensionsskyddscentralens namn.

12 §. *Suppleanter och verkställande direktörens ställföreträdare.* Utskottet föreslår att hänvisningen till statsrådets förordning utgår.

13 §. *Ekonomisk tillsyn.* Enligt paragrafen skall närmare bestämmelser om verkställigheten av den ekonomiska tillsynen utfärdas genom förordning av statsrådet. Enligt inkommen utredning till utskottet är det meningen att statsrådet genom förordning skall utfärda bestämmelser om Pensionsskyddscentralens skyldighet att till Försäkringsinspektionen lämna statistiska uppgifter om den egna verksamheten samt om de lagstadgade arbetspensionsanstaltens verksamhet och vidare om när dessa uppgifter, bokslutsuppgifterna och revisionsberättelsen samt representantskapets beslut med anledning av dessa senast skall lämnas. Dessutom skall statsrådet genom förordning reglera den rätt som Försäkringsinspektionens representant har att närvara vid revision av Pensionsskyddscentralen. Social- och hälsovårdsutskottet föreslår ett tillägg av en bestämmelse om skyldigheten att

lämna ut uppgifter. Dessutom föreslås ett mer exakt normgivningsbemyndigande.

15 §. *Beredskap för undantagsförhållanden.* Försäkringsinspektionen kan på grundval av 3 mom. ge anvisningar om tillämpningen av 1 mom. Grundlagsutskottet anser bestämmelser av denna typ onödiga eftersom myndigheterna inom ramen för sitt lagfästa uppdrag kan ge anvisningar också utan särskilt bemyndigande. Bestämmelser om meddelande av anvisningar kan bidra till att fördunkla skillnaden mellan förpliktande rättsregler och anvisningar av rekommendationstyp i myndighetsföreskrifter som ges med stöd av lag. Grundlagsutskottet menar att bestämmelsen om anvisningar lämpligen bör utgå. Alternativt bör den ses över så att inspektionen med stöd av den kan meddela närmare bestämmelser än i 1 mom.

Social- och hälsovårdsutskottet föreslår att 3 mom. skall formuleras så att Försäkringsinspektionen vid behov kan utfärda närmare bestämmelser om de åtgärder som avses i 1 mom.

16 §. *Närmare bestämmelser.* Utskottet föreslår att rubriken till denna paragraf ändras i enlighet med paragrafens innehåll.

4. Lag om ändring av 7 § i lagen om pension för arbetstagare

Riksdagen har godkänt ändringarna i lagförslag 4 i samband med behandlingen av propositionen avseende ändring av lagstiftningen om finansiering av sjukförsäkringen (RP 68/2005 rd). Dessa har trätt i kraft den 1 januari 2006 genom lag 1119/2005.

5. Lag om ändring av strafflagen

4 a §. *Arbetspensionsförsäkringsavgiftsbedrägeri.* Enligt 1 mom. 4 punkten döms också den till böter eller till fängelse i högst två år för arbetspensionsförsäkringsavgiftsbedrägeri som "i övrigt bedrägligt" får till stånd eller försöker få till stånd att ingen eller alltför låg arbetspensionsförsäkringsavgift bestäms eller att en sådan av-

gift återbetalas utan grund. Lagutskottet påpekar i sitt utlåtande att förslaget är av betydelse med hänsyn till exakthetskravet i den straffrättsliga legalitetsprincipen. Enligt det måste brottsrekvisiten för varje brott uttryckas tillräckligt noggrant i lagen så att man utifrån bestämmelsens lydelse kan säga om en verksamhet eller försummelse är straffbar. Enligt lagutskottets mening är den allmänt uttryckta gärningsbeskrivningen "i övrigt bedrägligt" för vag i detta avseende. Därför föreslår lagutskottet att 1 mom. 4 punkten skall strykas.

Social- och hälsovårdsutskottet föreslår att paragrafen skall ändras på det sätt som lagutskottet föreslår.

4 b §. Grovt arbetspensionsförsäkringsavgiftsbedrägeri. Enligt förslaget till ny paragraf i strafflagen handlar det om grovt arbetspensionsförsäkringsavgiftsbedrägeri om man med verksamheten enligt grundbrottsrekvisitet eftersträvar avsevärd ekonomisk vinning, eller om brottet begås särskilt planmässigt och arbetspensionsförsäkringsavgiftsbedrägeriet även bedömt som helhet är grovt. I så fall föreskrivs att "gärningsmannen" döms till fängelse i minst fyra månader och högst fyra år. Lagutskottet anser i sitt utlåtande det vara klart att också vid grov gärningsform kan gärningsmännen i enlighet med den föreslagna paragrafen endast vara arbetsgivaren eller dennes representant, eftersom bestämmelsen bygger på att grundbrottsrekvisitet för bedrägeri som gäller avgift för arbetspensionsförsäkring uppfylls. Social- och hälsovårdsutskottet föreslår i enlighet med lagutskottets förslag att formuleringen i paragrafen ändras till "arbetsgivaren eller dennes företrädare".

Motionerna

Utskottet har godkänt att arbetspensionsindex enligt 98 § i lagen om pension för arbetstagare skall fastställas enligt de av regeringen föreslagna vägningskoefficienterna för förändring i löne- och prisnivån. Därav följer att lagmotionerna LM 31/2003 rd, LM 24/2004 rd och LM 31/2005 rd måste förkastas.

Utskottet har godkänt 76 § i lagen om pension för arbetstagare i den form som regeringen föreslagit, dvs. när inkomsten för den återstående tiden bestäms beaktas som inkomst 1 047,22 euro för varje hel månad för vilken arbetstagaren under granskningstiden har fått grunddagpenning eller arbetsmarknadsstöd enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa. Därav följer att lagmotion LM 66/2004 rd måste förkastas.

Utskottet har godkänt 28 § i lagen om införande av lagen om pension för arbetstagare i den form som regeringen föreslagit. Därmed ändras inte det villkor för arbetslöshetspension som avses i lagmotion LM 127/2004 rd, som måste förkastas till följd av detta.

Förslag till beslut

Med stöd av det ovan anförda föreslår social- och hälsovårdsutskottet

att lagförslag 4 förkastas,

att lagförslag 1—3 och 5 godkänns med ändringar (Utskottets ändringsförslag) och

att lagmotionerna LM 31/2003 rd, LM 24/2004 rd, LM 66/2004 rd, LM 127/2004 rd och LM 31/2005 rd förkastas.

Utskottets ändringsförslag

1.

Lag om pension för arbetstagare

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

I AVDELNINGEN

ALLMÄNNA BESTÄMMELSER

1 kap.

Lagens syfte1—3 §
(Som i RP)

2 kap.

Lagens tillämpningsområde4 §
(Som i RP)

5 §

Arbete utomlands

(1 mom. som i RP)

Denna lag gäller också andra (*utesl.*) arbetstagare som en finsk arbetsgivare sänder i arbete till ett land i vilket EG:s förordning om social trygghet eller en överenskommelse om social trygghet inte tillämpas, förutsatt att

1) arbetstagaren antingen är anställd av den utsändande finska arbetsgivaren eller av ett utländskt företag inom samma ekonomiska helhet,

2) arbetstagarens anställningsförhållande till det utsändande finska företaget fortgår under den tid arbetstagaren arbetar utomlands, och

3) arbetstagaren omfattas av den finska lagstiftningen om social trygghet när han eller hon börjar arbeta utomlands.

Utöver vad som bestäms i 1 och 2 mom. gäller denna lag dessutom andra sådana arbetstagare som arbetar utomlands och som en finsk arbetsgivare på basis av 150 § 2, 3 eller 5 mom. försäkrar i enlighet med denna lag.

(4 mom. som i RP)

6 §

(Som i RP)

7 §

Person i ledande ställning

(1 mom. som i RP)

(*Utesl.*) En bolagsman i ett öppet bolag eller en sådan delägare eller bolagsman i en annan sammanslutning eller ett annat samfund som är personligen ansvarig för sammanslutningens eller samfundets förpliktelser och förbindelser *jämställs inte med arbetstagare enligt 4 §.*

8—10 §

(Som i RP)

II AVDELNINGEN

16 §

BESTÄMMELSER OM PENSIONER OCH
REHABILITERING OCH OM VERKSTÄL-
LANDET AV DEM

Rätt till deltidspension

3 kap.

Pensions- och rehabiliteringsförmåner

Ålderspension

11 §

Rätt till ålderspension

(1 mom. som i RP)

Går arbetstagaren i ålderspension eller förtida ålderspension enligt lagen om sjömanspensioner före 62 års ålder, har han eller hon rätt att gå i ålderspension enligt denna lag i den pensionsålder som anges i lagen om sjömanspensioner. *I det fallet omvandlas pensionsbeloppet enligt denna lag så att det försäkringsmatematiskt motsvarar arbetstagarens pensionsålder. Närmare bestämmelser om omvandling av pensionsbeloppet och omvandlingskoefficienterna utfärdas genom förordning av social- och hälsovårdsministeriet.*

12—14 §
(Som i RP)

Deltidspension

15 §

Begrepp i anslutning till deltidspension

(1 och 2 mom. som i RP)

Med nedan i 16 § 4 mom. 1 punkten och 17 § avsedd stabiliserad inkomst avses *den i 76 § avsedda inkomst för återstående tid utifrån vilken arbetstagarens invalidpension skulle beräknas om han eller hon hade blivit arbetsoförmögen när deltidspensionen började.*

(1—3 mom. som i RP)

Villkoren för det deltidarbete som deltidspensionen förutsätter uppfylls, om

1) arbetstagarens förvärvsinkomst har minskat så, att hans eller hennes arbetsinkomster av deltidarbete utgör 35—70 procent av den (*utesl.*) stabiliserade inkomsten (*utesl.*) och motsvarande förändring har skett i arbetstiden,

(2 punkten som i RP)

Om nedgången i arbetstagarens förvärvsinkomster avviker från förkortningen av arbetstiden av den anledningen att i förvärvsinkomsten från förvärvsarbete på heltid har ingått övertidsersättning, tillägg för söndags-, natt- eller skiftarbete eller andra särskilda tillägg eller ersättningar som hänfört sig till lönen men som inte ingår i förvärvsinkomsten från deltidarbetet, beaktas sådana tillägg och ersättningar inte vid prövningen av om arbetstagaren uppfyller villkoren i 4 mom. 1 punkten.

17—20 §
(Som i RP)

21 §

Avbrytande av utbetalningen av deltidspension

Om arbetstagarens inkomst av deltidarbete eller frånvaron från arbetet tillfälligt förändras så, att villkoren i 16 § 4 mom. för deltidarbete inte uppfylls, *avbryts (utesl.) utbetalningen av deltidspensionen efter meddelande från pensionstagaren eller på pensionsanstaltens initiativ. Utbetalningen avbryts från ingången av följande möjliga betalningsperiod, förutsatt att orsaken till betalningsavbrottet fortfarande föreligger. Utbetalad deltidspension återkrävs enligt 126 § för den tid under vilken villkoren för erhållande av deltidspension inte uppfyllts.*

Avbruten deltidspension börjar *efter meddelande från pensionstagaren* utbetalas på nytt räknat från den tidpunkt från vilken villkoren för erhållande av deltidspension uppfylls. Har

(utesl.) förnyad utbetalning av avbruten deltidspension inte *begärts* inom sex månader sedan deltidspensionen avbröts, *dras* pensionen *in* tidpunkten för avbrottet.

22—24 §
(Som i RP)

Arbetspensionsrehabilitering

25—32 §
(Som i RP)

33 §

Pensionsanstaltens anmälningskyldighet

(Som i RP)

34 §
(Som i RP)

Invalidpension

35—45 §
(Som i RP)

46 §

Utredning av om arbetsförmågan fortgår

Om pensionsanstalten har *motiverat* skäl att anta att pensionstagaren åter är arbetsförmögen är pensionstagaren, om han eller hon åläggs därtill av pensionsanstalten, skyldig att för utredning av om arbetsförmågan fortgår låta undersöka sig hos en av pensionsanstalten namngiven legitimerad läkare eller på en rehabiliteringsanstalt eller en undersökningsinrättning som anvisas av pensionsanstalten. Pensionsanstalten skall då ersätta skäliga kostnader för undersökningen och eventuella resor.

47—53 §
(Som i RP)

Familjepension

54—62 §
(Som i RP)

4 kap.

Fastställande av pension

Pensionstillväxt

63 §

Grunderna för pensionstillväxt

(Som i RP)

64—69 §
(Som i RP)

Arbetsinkomster och förmåner som berättigar till pension

70 §

Arbetsinkomster som berättigar till pension

(1 mom. som i RP)

Till den arbetsinkomst som utgör grund för pensionen räknas också för arbetet utgående vederlag som har avtalats att delvis eller helt gottgöras i form av

1) betjäningssavgifter eller gåvor av allmänheten, *som beaktas till samma belopp som vid den senaste verkställda beskattningen, om inte annan tillförlitlig utredning om deras belopp presenteras,*

(2 och 3 punkten som i RP)

Som sådant vederlag för arbete som avses i 1 mom. betraktas bland annat inte

(1—4 punkten som i RP)

5) en premie som ges i form av sådana aktier i arbetsgivarbolaget eller ett annat bolag inom samma koncern *eller inom en liknande ekonomisk sammanslutning och* som noteras på en börs som är underställd myndighetstillsyn, i form av en placeringsdeposition eller på annat motsvarande sätt, eller helt eller delvis i form av pengar

i stället för aktier, förutsatt att värdet av den behållning premien ger beror på hur värdet av aktierna utvecklas under en period på minst ett år efter att premien utlovas,

(6—11 punkten som i RP)

(4 mom. som i RP)

En arbetstagare som får betjäningssavgifter av allmänheten skall meddela arbetsgivaren det betjäningssavgiftsbelopp som ligger till grund för skatten.

71—75 §
(Som i RP)

Återstående tid

76—81 §
(Som i RP)

Livslängdskoefficient

82 §
(Som i RP)

83 §

Fastställande av livslängdskoefficienten

(Utesl.) Social- och hälsovårdsministeriet *utfärdar* årligen genom förordning *bestämmelser* om den livslängdskoefficient som avses i 82 § senast en månad före ingången av det kalenderår under vilket den tillämpas. Livslängdskoefficienten bestäms så att kapitalvärdet för den pension som omvandlats med koefficienten beräknad enligt Statistikcentralens tillgängliga dödlighetsstatistik för vart och ett av de fem senaste åren är detsamma som kapitalvärdet för den icke-omvandlade pensionen 2009 beräknad enligt dödlighetsstatistiken för 2003—2007. När kapitalvärdet räknas ut används en räntesats på två procent.

Fastställande av familjepension

84—91 §

5 kap.

Primära förmåner som dras av från pension

92—95 §
(Som i RP)

6 kap.

Beaktande av förändringar i löne- och prisnivån

96—99 §
(Som i RP)

100 §

Hur lönekoeficienten och arbetspensionsindexet *utfärdas*

Social- och hälsovårdsministeriet *utfärdar* genom förordning *bestämmelser* om lönekoeficienten och arbetspensionsindexet för ettvarit kalenderår senast två månader före ingången av det kalenderår under vilket de tillämpas.

7 kap.

Ansökan om pension och beslut

101 §

Pensionsansökan

(1 mom. som i RP)

Närmare bestämmelser om de blanketter *och intyg* som behövs för ansökan om pension *utfärdas* genom förordning av statsrådet.

102—104 §
(Som i RP)

105 §

Beslutsfattande och delgivning av beslut

(1 och 2 mom. som i RP)

Närmare bestämmelser om *maskinellt under-tecknande* av pensionsanstaltens och Pensions-skyddscentralens beslut (*utesl.*) utfärdas genom förordning av statsrådet.

106—110 §
(Som i RP)

111 §

Pensionsskyddscentralens beslutanderätt och närmare bestämmelser

(1 och 2 mom. som i RP)

Närmare bestämmelser om *hur* den behöriga pensionsanstalten enligt 106, 107 och 109 § *bestäms* utfärdas genom förordning av statsrådet.

8 kap.

Utbetalning av pension, dröjsmålsförhöjning och återkrav112 och 113 §
(Som i RP)

114 §

Pension som engångsbelopp

(1—5 mom. som i RP)

(*Utesl.*) Social- och hälsovårdsministeriet *utfärdar* genom förordning *bestämmelser om* de koefficienter för engångsbelopp som skall fastställas enligt försäkringsmatematiska grunder.

115—122 §
(Som i RP)

123 §

Utbetalningsordning för (utesl.) pension

(Som i RP)

124 och 125 §
(Som i RP)

126 §

Återkrav av pension som betalats utan grund

(1—3 mom. som i RP)

Beslut om återkrav av en pension som betalats utan grund skall fattas inom fem år räknat från den dag pensionen betalades ut. En fordran som fastställts genom beslut om återkrav preskriberas fem år efter det att beslutet gavs, om inte preskriptionen avbrutits innan dess. Preskriptionen av en fordran som fastställts genom beslut om återkrav avbryts på det sätt som föreskrivs i 10 eller 11 § i lagen om preskription av skulder. Från avbrytandet av preskriptionstiden börjar en ny fem år lång preskriptionstid löpa. *Preskriptionstiden på fem år kan förlängas på det sätt som föreskrivs i 11 § 3 mom. i lagen om preskription av skulder.*

127 §
(Som i RP)

9 kap.

Ändringssökande

128 §

Sökande av ändring

För sökande av ändring finns en besvärsnämnd för arbetspensionsärenden och försäkringsdomstolen. Bestämmelser om besvärsnämnden för arbetspensionsärenden och nämndens ledamöter ingår i lagen om besvärsnämnden för arbetspensionsärenden (677/2005) och bestämmelser om försäkringsdomstolen i lagen om försäkringsdomstolen (132/2003). På framställning av social- och hälsovårdsministeriet utser statsrådet för högst fem år i sänder sådana ledamöter i besvärsnämnden för arbetspensionsärenden som känner till förhållandena i arbetslivet och på arbetsmarknaden. Minst fyra av ledamöterna skall förordnas på förslag av arbetsgi-

varföreningarnas mest representativa centralorganisationer och minst fyra på förslag av arbetstagarernas och tjänstemännens fackföreningars mest representativa centralorganisationer.

En part får genom besvär söka ändring hos besvärsnämnden för arbetspensionsärenden i ett beslut som en pensionsanstalt eller Pensionskyddscentralen givit med stöd av denna lag så som föreskrivs i denna lag och i förvaltningsprocesslagen (586/1996).

En part får genom besvär söka ändring hos försäkringsdomstolen i ett beslut som besvärsnämnden för arbetspensionsärenden givit i ett besvärssak (utesl.) så som föreskrivs i denna lag och i förvaltningsprocesslagen.

Ändring i (utesl.) Pensionskyddscentralens beslut enligt 111 § 1 mom. om vilken pensionsanstalt som är behörig att handlägga en pensionsansökan (utesl.) får inte sökas genom besvär.

129—131 §
(Som i RP)

132 §
(Som i RP. Utskottets ändringsförslag i rubriken påverkar inte den svenska texten.)

133—137 §
(Som i RP)

138 §
(Som i RP. Utskottets ändringsförslag i rubriken påverkar inte den svenska texten.)

139 §
(Som i RP)

140 §

Undanröjande av lagakraftvunnet beslut

Om ett lagakraftvunnet beslut (utesl.) som en pensionsanstalt givit på basis av denna lag grundar sig på oriktig eller bristfällig utredning eller är uppenbart lagstridigt, kan besvärsnämnden för arbetspensionsärenden på yrkande av parten

eller pensionsanstalten undanröja beslutet (utesl.) och förordna ny behandling av ärendet. Det samma gäller på yrkande av parten eller Pensionskyddscentralen i fråga om ett lagakraftvunnet beslut som Pensionskyddscentralen meddelat på basis av denna lag. Ansökan om undanröjande av ett beslut skall göras inom fem år från det att beslutet har vunnit laga kraft. Av särskilt vägande skäl kan ett beslut undanröjas på ansökan som gjorts även efter utgången av den föreskrivna tiden. Besvärsnämnden för arbetspensionsärenden skall bereda parten tillfälle att bli hörd innan ärendet avgörs.

(2 mom. som i RP. Utskottets ändringsförslag påverkar inte den svenska texten.)

(3 mom. som i RP)

III AVDELNINGEN

BESTÄMMELSER OM ORDNANDE AV FÖRSÄKRING OCH FÖRDELNING AV KOSTNADER

10 kap.

Ordnande av pensionskyddet och bestämmelser om arbetspensionsförsäkringsavgifterna

Ordnande av pensionskyddet

141—144 §
(Som i RP)

145 §

Rättelse av uppgifter om när ett anställningsförhållande har börjat eller slutat

I fråga om en registeransvarigs skyldighet att rätta oriktiga uppgifter gäller personuppgiftslagen (523/1999).

146—149 §
(Som i RP)

150 §

Försäkrande av arbetstagare som arbetar utomlands

(1 mom. som i RP)

En finsk arbetsgivare kan ordna pensionskydd enligt denna lag för en arbetstagare som sänds från Finland (*stationerad arbetstagare*) för anställning

1) hos ett koncernföretag som ingår i samma ekonomiska helhet som det finska företaget, trots att anställningsförhållandet med den finska arbetsgivaren inte kvarstår,

2) hos något annat företag där det finska företaget har bestämmanderätt, trots att anställningsförhållandet med den finska arbetsgivaren inte kvarstår, eller

3) i ett land som tillämpar EG:s förordning om social trygghet eller en överenskommelse om social trygghet också när arbetstagarens anställningsförhållande med den utsändande finska arbetsgivaren kvarstår och arbetstagarens pensionskydd till följd av förordningen eller överenskommelsen skall ordnas i arbetslandet.

En finsk arbetsgivare kan ordna pensionskydd enligt denna lag också för en utomlands anställd arbetstagare (*lokalt anställd arbetstagare*), om den anställda har ett anställningsförhållande med

1) den finska arbetsgivaren,

2) ett koncernföretag som ingår i samma ekonomiska helhet som det finska företaget eller

3) ett företag där det finska företaget har bestämmanderätt. (Nytt)

Arbetstagaren skall omfattas av den finska lagstiftningen om social trygghet när arbetet enligt 2 eller 3 mom. inleds. (Nytt)

Arbetsgivaren kan ordna pensionskydd enligt 2 eller 3 mom. för den anställda, trots att pensionskyddet för denne är obligatoriskt ordnad i ett land som tillämpar EG:s förordning om social trygghet eller en överenskommelse om social trygghet. (Nytt)

När arbetsgivaren ordnar pensionsskydd enligt 1 mom. efter utgången av tvåårstiden eller pensionsskydd enligt 2, 3 eller 5 mom., kan den arbetsinkomst som ligger till grund för pensio-

nen bestämmas enligt ett lägre belopp än vad den annars vore enligt denna lag, förutsatt att för arbetstagaren för samma arbete har ordnats annat pensionskydd.

151 §

(Som i RP)

Arbetspensionsförsäkringsavgiften

152 §

(Som i RP)

153 §

Beloppet av arbetstagarens arbetspensionsförsäkringsavgift

(1 mom. som i RP)

Social- och hälsovårdsministeriet utfärdar genom förordning *bestämmelser* om de procentsatser för arbetstagarens arbetspensionsförsäkringsavgift som skall tillämpas följande kalenderår.

154—158 §

159 §

Utsökning av arbetspensionsförsäkringsavgifter

En arbetspensionsförsäkringsavgift som med stöd av denna lag fastställts av en pensionsanstalt och en förhöjd arbetspensionsförsäkringsavgift enligt 163 § och 186 § 5 mom. får jämte dröjsmålsränta utsökas utan dom eller utslag på det sätt som bestäms i lagen om indrivning av skatter och avgifter i utsökningsväg.

160—162 §

(Som i RP)

163 §

Förhöjning på grund av försummelse

(1 mom. som i RP)

Förhöjd försäkringsavgift (*utesl.*) för den tid under vilken i 1 mom. 1—3 punkten avsedd försummelse har ägt rum *fastställs med hänsyn till hur länge försummelsen pågått, om försummelsen varit upprepad och andra med dem jämförliga faktorer med anknytning till bedömningen av försummelsens klandervärdhet. Pensionsanstalten skall på begäran lämna arbetsgivaren ett överklagbart beslut om den förhöjda försäkringsavgiften.*

164 §
(Som i RP)

11 kap.

Villkoren och beräkningsgrunderna för pensionsförsäkringen

165—172 §
(Som i RP)

12 kap.

Fördelningen av kostnader mellan pensionsanstalterna

173—178 §
(Som i RP)

179 §

Pensionsanstalternas ansvar för förmåner som skall bekostas gemensamt

Pensionsanstalterna, inklusive sjömanspensionskassan, svarar gemensamt för följande kostnader till den del dessa inte bekostas av någon annan:

(1 punkten som i RP)

2) de delar av pensionerna och rehabiliteringspenningen som överstiger de i 174—177 § angivna beloppen; *kostnaderna för rehabiliteringspenningen anses då helt och hållet bli be-*

stämda utifrån den pensionslag enligt vilken rehabiliteringspenningen beviljats,

(3—9 punkten som i RP)

De i 1 mom. uppräknade kostnaderna, *med undantag för kostnaderna för rehabiliteringspenning*, omfattar inte pensionsdelar som avses i 178 §.

(3 och 4 mom. som i RP)

180 §
(Som i RP)

181 §

Ansvaret till följd av en pensionsanstalts konkurs

Om pension, rehabiliteringsförmån, förhöjning på grund av indexförhöjning enligt 98 § eller registrerad tilläggsförmån som avses i 32 § 5 mom. i lagen om införande av denna lag i sin helhet eller till en del inte längre är tryggad, svarar pensionsanstalterna gemensamt för dessa i *förhållande till arbetsinkomsterna för de i pensionsanstalten försäkrade. Närmare bestämmelser om pensionsanstalternas ansvar utfärdas genom förordning av social- och hälsovårdsministeriet.*

(2 mom. som i RP)

182 §

Arbetslöshetsförsäkringsfondens försäkringspremie

(1 mom. som i RP)

Arbetslöshetsförsäkringsfondens försäkringspremie fastställs så, att den enligt uppskattning motsvarar det belopp som skulle erhållas om det för de arbets- och förvärvsinkomster som utgör grund för de förmåner som avses i 74 § 3 mom. 2—6 punkten skulle betalas en premie som motsvarar den genomsnittliga premien enligt denna lag. I den genomsnittliga försäkringspremien beaktas härvid inte den förhöjda pensionsavgiften för arbetstagare som har fyllt 53 år.

(3 och 4 mom. som i RP)

183 §

Utredning av kostnader

(1—3 mom. som i RP)

(Utesl.) Om meningsskiljaktigheter gällande kostnadsfördelningen uppstår mellan pensionsanstalterna, avgörs ärendet av Pensionsskyddscentralen.

184 och 185 §
(Som i RP)

13 kap.

Tillsynen över ordnandet av försäkring

186 §

Den allmänna tillsynen över ordnandet av försäkring samt tvångsförsäkring

(1—4 mom. som i RP)

När Pensionsskyddscentralen har tagit en i 2—4 mom. avsedd försäkring i en pensionsanstalt, har denna pensionsanstalt rätt att av arbetsgivaren för tiden för försummelsen ta ut en försäkringsavgift förhöjd till högst det dubbla beloppet. *Förhöjd försäkringsavgift fastställs med hänsyn till hur länge försummelsen pågått, om försummelsen varit upprepad och andra med dem jämförliga faktorer med anknytning till bedömningen av försummelsens klandervärdhet. Pensionsanstalten skall på begäran lämna arbetsgivaren ett överklagbart beslut om den förhöjda försäkringsavgiften.*

187 §

Pensionsanstalternas skyldighet att utöva tillsyn

Varje pensionsanstalt övervakar att en arbetsgivare som har ordnat pensionsskydd i pensions-

anstalten i fråga, fullgör sina *anmälnings- och försäkringsskyldigheter* enligt denna lag.

(2 mom. som i RP)

188 §

Pensionsanstalternas och Pensionsskyddscentralens rätt att företa granskning

Pensionsanstalterna och Pensionsskyddscentralen har rätt att företa granskning i arbetsgivarens lokaler och att vidta andra tillsynsåtgärder för att utreda om arbetsgivaren har fullgjort sina skyldigheter enligt denna lag. Den arbetsgivare som granskningen gäller skall vid granskningen förete sin lönebokföring, sin arbetstidsbokföring samt, oberoende av framställnings- eller lagringsform, allt annat material som kan inverka på den granskades skyldighet att ta försäkring enligt denna lag. *(Utesl.)*

Pensionsskyddscentralen och pensionsanstalterna har rätt att få handräckning av polisen och andra myndigheter för att kunna företa granskningar. (Nytt)

Granskning får företas i arbetsgivarens bostad bara om det finns motiverad anledning att misstänka att arbetsgivaren har försummat sin försäkringsskyldighet enligt denna lag och granskningen är nödvändig för att få klarhet i saken. Bara polisen eller skattemyndigheten får företa granskning i arbetsgivarens bostad. (Nytt)

189 §
(Som i RP)

190 §

Arbetspensionsförsäkringsavgiftsbedrägeri

Bestämmelser om arbetspensionsförsäkringsavgiftsbedrägeri och grovt arbetspensionsförsäkringsavgiftsbedrägeri finns i 29 kap. 4 a och 4 b § i strafflagen (39/1889).

IV AVDELNINGEN

SÄRSKILDA FÖRESKRIFTER

14 kap.

Utlämnande, erhållande och hemlighållande av uppgifter191 §
(Som i RP)

192 §

Uppgifter som gäller arbetsgivarens ekonomiska ställning

(1 mom. som i RP)

Pensionsanstalterna och Pensionsskyddscentralen har rätt att, utan hinder av sekretessbestämmelserna och andra begränsningar som gäller erhållande av uppgifter, för tillsynen över och verkställigheten av ordnandet av försäkring enligt denna lag lämna ut uppgifter om *en arbetsgivares försummelser relaterade till en försäkring enligt denna lag* till andra pensionsanstalter som sköter ärenden enligt den privata sektorns arbetspensionslagar och till Pensionsskyddscentralen.

193 §
(Som i RP)

194 §

Arbetsgivarnas rätt att få uppgifter

Arbetsgivarna har rätt att, utan hinder av sekretessbestämmelserna och andra begränsningar som gäller erhållande av uppgifter, för att kunna kontrollera sin bokföring, sin löneadministration och sina arbetspensionsförsäkringsavgifter av pensionsanstalterna få nödvändiga uppgifter om pensioner som beviljats enligt denna lag och sådana andra uppgifter som behövs för ovan nämnda ändamål. (Utesl.)

195—197 §
(Som i RP)

198 §

Rätt att få uppgifter för avgörande av ärenden och verkställande av lagstadgade uppdrag

Pensionsanstalterna, Pensionsskyddscentralen och en besvärinstans enligt denna lag har rätt att utan hinder av sekretessbestämmelserna och andra begränsningar som gäller erhållande av uppgifter

1) av en arbetsgivare, en försäkrings- och pensionsanstalt som verkställer lagstadgad försäkring och av myndigheter och andra instanser på vilka offentlighetslagen tillämpas få de uppgifter som är nödvändiga för avgörandet av ett försäkrings-, pensions- eller förmånsärende eller som annars är nödvändiga vid verkställigheten av uppdrag som föreskrivs i denna lag eller i lagen om Pensionsskyddscentralen, i EG:s förordning om social trygghet eller dess tillämpningsförförordning eller i en överenskommelse om social trygghet, eller

2) av läkare och andra yrkesutbildade personer som avses i lagen om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården och av sådana verksamhetsenheter för hälso- och sjukvården som avses i 2 § 4 punkten i lagen om patientens ställning och rättigheter (785/1992) samt av den som verkställer rehabilitering och av andra verksamhetsenheter för hälso- och sjukvården, socialserviceproducenter eller vårdinrättningar på begäran få av dessa uppgjorda utlåtanden och övriga (utesl.) uppgifter om den pensionssökandes journalhandlingar, rehabilitering, hälsotillstånd, vård och arbetsförmåga som behövs för att verkställa andra uppdrag enligt 1 punkten, om sökanden inte själv lämnar dessa uppgifter.

199 §

Pensionsskyddscentralens rätt att få uppgifter för utövande av tillsyn

Pensionsskyddscentralen har rätt att, utan hinder av sekretessbestämmelserna och andra be-

gränsningar som gäller erhållande av uppgifter, av en arbetsgivare, en försäkrings- och pensionsanstalt som verkställer lagstadgad försäkring och av myndigheter och andra instanser på vilka offentlighetslagen tillämpas få de uppgifter som är nödvändiga för fullgörandet av den tillsynsskyldighet som föreskrivs i 186 § 1 mom. (*utesl.*). Pensionskyddscentralen har dessutom rätt att för nämnda ändamål av skattemyndigheterna i form av massinformation få information om namn, företags- och organisationsnummer *eller arbetsgivares personbeteckningar*, adressuppgifter och årsanmälningar eller motsvarande uppgifter samt bransch beträffande de arbetsgivare som betalat lön eller annat vederlag till arbetstagare, samt även information om vederlag och därtill anslutna arbetsgivarprestationer som arbetsgivarna har betalat ut.

Pensionskyddscentralen har rätt att få de i 1 mom. avsedda uppgifterna, även om Pensionskyddscentralen inte i sin begäran om information har individualiserat de arbetsgivare som i form av massinformation blir föremål för tillsynsförfarande och även om tillsynsförfarandet ännu inte är anhängigt. Ytterligare har Pensionskyddscentralen rätt att få ovan nämnda massinformation, även om beskattningen inte ännu har fastställts. För *tillsynen* har Pensionskyddscentralen rätt att *samköra och behandla i 1 mom. avsedda personuppgifter. Samkörda uppgifter får förvaras fem år men längst tills tillsynsförfarandet avslutats. Samkörda uppgifter får inte lämnas vidare.*

(3 mom. som i RP)

200—205 §
(Som i RP)

206 §

Utlämnande av uppgifter till myndigheter och registeransvariga som bedriver kreditupplysningsverksamhet

Utöver det som bestäms i offentlighetslagen har pensionsanstalterna och Pensionskyddscentralen rätt att, utan hinder av sekretessbestämmelserna och andra begränsningar

som gäller erhållande av uppgifter, lämna uppgifter som grundar sig på verkställigheten av denna lag enligt följande:

(1 och 2 punkten som i RP)

3) till en registeransvarig som bedriver kreditupplysningsverksamhet får lämnas ut *sådana* uppgifter om en enligt denna lag utsökningsskyldighet hos arbetsgivaren *som den registeransvarige enligt lag har rätt att föra in i kreditupplysningsregistret.*

207—210 §
(Som i RP)

15 kap.

Vissa bestämmelser

211—217 §
(Som i RP)

218 §

Förvaring av handlingar

Pensionsanstalterna och Pensionskyddscentralen skall förvara de handlingar (*utesl.*) som hänför sig till ordnandet av *pensionskydd enligt denna lag* eller till pensionsärendet på det sätt som bestäms i arkivlagen (831/1994). Om arkivverket inte har angett att nämnda handlingar skall förvaras permanent, *skall pensionsanstalterna eller Pensionskyddscentralen förvara*

1) *försäkringsansökningar, försäkringsbrev, anmälningar om uppsägning av försäkring och andra jämförliga handlingar och uppgifter om en försäkrings giltighet och upphörande, pensionsansökningar, utlåtanden och ställningstaganden av läkare samt andra utlåtanden om pensionstagares hälsotillstånd, arbets- och funktionsförmåga, rehabiliteringsmöjligheter samt utlåtanden om betalda och förkastade förmåner, undersökningsresultat, utredningar och med dem jämförliga handlingar och uppgifter, uppgifter om inkomster som påverkar pension och familjepension samt pensionsanstaltens pensionsbeslut i 100 år,*

2) handlingar som gäller överklagande i 50 år, om de inte enligt 1 punkten skall förvaras under en längre tid,

3) handlingar som gäller ägarförhållandena i arbetsgivares företagsverksamhet, uppgifter om arbetstagares löner som behövs för att fastställa försäkringsavgiften, arbetsgivares invalidpensionsstatistik, försäkringsavgiftskalkyler och försäkringsavgiftsgrunder, uppbörden av försäkringsavgifter, myndigheters och försäkringsanstalters meddelanden om förbud att betala ut förmåner, försäkringsanstalters regressrätt och skatteuppgifter som erhållits om försäkringstagare med anledning av överenskomna årliga arbetsinkomster i 10 år,

4) övriga handlingar som gäller verksamhet enligt denna lag i sex år.

Förvaringstiden för handlingar och uppgifter börjar när en försäkrings- eller pensionsansökan har inkommit till pensionsanstalten eller när ärendet anhängiggjorts på något annat sätt vid pensionsanstalten eller Pensionskyddscentralen. (Nytt)

Genom förordning av social- och hälsovårdsministeriet kan föreskrivas om metoder för lagring av handlingar och uppgifter genom vilka innehållet i handlingarna och uppgifterna bevaras på ett tillförlitligt sätt. Om inte något annat visas, skall handlingar och uppgifter som har lagrats på detta sätt anses motsvara originalen. (Nytt)

219 §
(Som i RP)

2.

Lag

om införande av lagen om pension för arbetstagare

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1—6 §
(Som i RP)

7 §

Vad som i 37 § och 107—111 § i lagen om pension för arbetstagare bestäms om arrangementet med sista pensionsanstalt tillämpas inte när den som ansöker om pension får eller på basis av en ansökan som anhängiggjorts före den 1 januari 2004 har rätt att få pension på grund av det egna arbetsavtals- eller tjänsteförhållandet eller den egna företagareverksamheten eller pension enligt lagen om generationsväxlingspension för lantbruksföretagare (1317/1990), avträdelseeersättning enligt lagen om avträdelseeersättning för lantbruksföretagare (1330/1992) eller avträdelsestöd enligt lagen om avträdelsestöd för lantbruksföretagare (1293/1994) och an-

söker om ny pension eller förlängning av en pension som beviljats tidigare. De nämnda bestämmelserna tillämpas inte heller när pension som beviljats på basis av en före den 1 januari 2004 anhängiggjord ansökan och som senare avbrutits börjar betalas ut på nytt. Om en förmånslåtare vid sin död fick en sådan pension på vilken bestämmelserna i första meningen i denna paragraf inte har tillämpats, tillämpas dessa bestämmelser inte heller på familjepension som beviljas efter honom eller henne.

8 §
(Som i RP)

9 §

Den fem år långa preskriptionstid som avses i 75 § 3 och 4 mom., 125 § och 126 § 4 mom. samt

i 158 och 162 § i lagen om pension för arbetstagare tillämpas från och med ingången av 2013. Åren 2007 och 2008 är den nämnda preskriptionstiden tio år, år 2009 nio år, år 2010 åtta år, år 2011 sju år och år 2012 sex år. När preskriptionstiderna räknas ut beaktas också tiden före lagens ikraftträdande. Försäkringsavgift enligt lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden eller lagen om pension för konstnärer och särskilda grupper av arbetstagare påförs dock från och med ingången av 2007 inte retroaktivt för längre tid än den tid av fem kalenderår som anges i 10 § 4 mom. i lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden och 8 § 1 mom. i lagen om pension för konstnärer och särskilda grupper av arbetstagare.

10—18 §
(Som i RP)

19 §

Rätt till efterlevandepension har en *efterlevande make* som är född den 1 juli 1950 eller tidigare så som bestäms i 2 mom. i ikraftträdandebestämmelsen i lag 100/1990 om ändring av lagen om pension för arbetstagare.

20—31 §
(Som i RP)

32 §

(1—4 mom. som i RP)

På tilläggspensionsskydd som en arbetsgivare har ordnat för sina arbetstagare innan denna lag har trätt i kraft tillämpas alltjämt vad som bestäms i 11 § i APL i dess lydelse före den 1 januari 2007 och i författningar på lägre nivå som utfärdats med stöd av den samt i ikraftträdandebestämmelserna i lagarna om ändring av APL (1482/1995, 1263/1999 och 634/2003).

(6 mom. som i RP)

3.

Lag

om Pensionsskyddscentralen

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 §
(Som i RP)

2 §

Pensionsskyddscentralens uppgifter

Pensionsskyddscentralen skall:

(1—5 punkten som i RP)

6) för att säkerställa en enhetlig tillämpningspraxis ge pensionsanstalterna *rekommendationer* om tillämpningen av arbetspensionslagarna

för den privata sektorn, förordningar och övriga bestämmelser som getts med stöd av dessa; samt
(7 punkten som i RP)

Pensionsskyddscentralen har som uppgift att:

(1—10 punkten som i RP)

(11 punkten *utesl.*)

(11 punkten som 12 punkten i RP)

3 §
(Som i RP)

4 §

*Pensionsskyddscentralens rätt att få **och använda** uppgifter för statistisk verksamhet, (utesl.) forskning **och utveckling***

Utan hinder av sekretessbestämmelserna och andra begränsningar gällande erhållande av uppgifter har Pensionsskyddscentralen rätt att få de uppgifter som behövs för att individualisera en person, uppgifter om arbetsinkomst samt andra uppgifter om pensionsförsäkring, pensionskydd och övrigt socialskydd som uppgiftslämnaren ombesörjer, när uppgifterna behövs för statistisk verksamhet, (utesl.) forskning och utveckling inom Pensionsskyddscentralens verksamhetsområde.

(1—8 punkten som i RP)

(2 mom. som i RP)

Förutom för forskning och statistisk verksamhet får Pensionsskyddscentralen samköra och använda de personuppgifter och andra uppgifter den fått med stöd av 1 mom. eller 197 och 198 § i lagen om pension för arbetstagare för att göra utredningar och framställningar som behövs för att utveckla arbetspensionsskyddet enligt 2 § 1 mom. 1 punkten. Uppgifterna skall behandlas med hänsyn till att ingens integritet eller affärs- eller yrkeshemlighet äventyras. (Nytt)

I fråga om sekretess för och utlämnande av uppgifter som samlats in med stöd av denna paragraf tillämpas 4 kap. i statistiklagen (280/2004) (Nytt)

5—7 §
(Som i RP)

8 §

Representantskapets uppgifter och beslutsfattande

(1 och 2 mom. som i RP)

Vid sammanträdet har varje medlem en röst. Om rösterna utfaller jämnt gäller den mening som ordföranden biträdd som beslut, utom vid val, där lotten avgör. Närmare bestämmelser om val av representantskapet och om dess uppgifter

och beslutsfattande utfärdas genom förordning av statsrådet.

9 §
(Som i RP)

10 §

Styrelsens uppgifter och beslutsfattande

(1—4 mom. som i RP)

En styrelsemedlem får inte delta i behandlingen av ett sådant ärende som gäller hans eller en sådan sammanslutnings, där han är styrelsemedlem, verkställande direktör eller tjänsteman, enskilda intresse. Närmare bestämmelser om styrelsens uppgifter och beslutsfattande samt Pensionsskyddscentralens rätt att teckna firma utfärdas genom förordning av statsrådet.

11 §
(Som i RP)

12 §

Suppleanter och verkställande direktörens ställföreträdare

Bestämmelserna om medlemmar i representantskapet eller styrelsen eller om verkställande direktören i 7—11 paragrafen (utesl.) tillämpas på motsvarande sätt på de personliga suppleanterna för medlemmarna i representantskapet eller styrelsen samt verkställande direktörens ställföreträdare.

13 §

Ekonomisk tillsyn

Den ekonomiska tillsynen över Pensionsskyddscentralen ankommer på Försäkringsinspektionen. Pensionsskyddscentralen skall lämna Försäkringsinspektionen för den ekonomiska tillsynen behövliga uppgifter om sin verksamhet och sitt bokslut. Närmare bestämmelser om verkställigheten av den ekonomiska tillsynen utfärdas genom förordning av statsrådet.

14 §
(Som i RP)

Försäkringsinspektionen kan *utfärda närmare bestämmelser om de åtgärder som avses i* 1 mom.

15 §
Beredskap för undantagsförhållanden
(1 och 2 mom. som i RP)

16 §
Ikraftträdande
(Som i RP)

5.

Lag om ändring av strafflagen

I enlighet med riksdagens beslut *ändras* i strafflagen av den 19 december 1889 (39/1889) rubriken för 9 § i 29 kap., sådan den lyder i lag 814/1998, *fogas* till 29 kap. en ny 4 a och en ny 4 b § samt till 9 § i samma kapitel, sådan den lyder i nämnda lag 814/1998, nya 5 och 6 mom. som följer:

29 KAP.

Om brott mot den offentliga ekonomin

4 a §

Arbetspensionsförsäkringsavgiftsbedrägeri

En arbetsgivare eller en företrädare för denne, som

1) genom att försumma försäkringsskyldigheten enligt lagen om pension för arbetstagare eller en annan anmälningsskyldighet som avses i lagen om pension för arbetstagare,

2) genom att till den som sköter uppgifter enligt lagen om pension för arbetstagare lämna felaktig information om sådana uppgifter som behövs enligt nämnda lag och som påverkar försäkringsavgiften eller fördelningen av de kostnader som pensionerna föranleder, samt genom att vägra att lämna uppgifter som nämns i denna punkt, *eller*

3) genom att underlåta att till en pensionsanstalt som sköter pensionsförsäkring enligt lagen

om pension för arbetstagare redovisa arbetspensionsförsäkringsavgift som arbetsgivaren eller denna företrädare tagit ut av arbetstagaren (*utesl.*)

(4 punkten *utesl.*)

får till stånd eller försöker få till stånd att ingen eller alltför låg arbetspensionsförsäkringsavgift bestäms eller att en sådan avgift återbetalas utan grund, skall för *arbetspensionsförsäkringsavgiftsbedrägeri* dömas till böter eller till fängelse i högst två år.

(2 mom. som i RP)

4 b §

Grovt arbetspensionsförsäkringsavgiftsbedrägeri

Om vid arbetspensionsförsäkringsavgiftsbedrägeri

1) eftersträvas avsevärd ekonomisk vinning, eller

2) brottet begås särskilt planmässigt

och arbetspensionsförsäkringsavgiftsbedrägeriet även bedömt som helhet är grovt, skall *arbetsgivaren eller dennes företrädare för grovt arbetspensionsförsäkringsavgiftsbedrägeri* dö-

mas till fängelse i minst fyra månader och högst fyra år.

9 §
(Som i RP)

Ikraftträdandebestämmelsen
(Som i RP)

Helsingfors den 2 mars 2006

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Valto Koski /sd
medl. Sirpa Asko-Seljavaara /saml
Anne Holmlund /saml
Anneli Kiljunen /sd
Marjaana Koskinen /sd
Pehr Löfv /sv
Riikka Moilanen-Savolainen /cent

Aila Paloniemi /cent
Juha Rehula /cent
Osmo Soininvaara /gröna
Tapani Tölli /cent
Raija Vahasalo /saml
Erkki Virtanen /vänst
Tuula Väättäin /sd.

Sekreterare var

utskottsråd Eila Mäkipää.

RESERVATION

Motivering*Jämnt fördelat index för arbetspensioner*

Pensionen garanterar den pensionerade personens försörjning på lång sikt. Det är rimligt att kräva att den allmänna ekonomiska utvecklingen och höjningen av den allmänna inkomstnivån beaktas också i pensionärernas inkomstutveckling. Detta sker åtminstone i någon mån när höjningar i inkomstnivån beaktas i pensionsindexet. Det index som gällt för arbetspensionerna ända sedan 1970-talet, med en vägningskoefficient på 50 procent för förändringar i både pris- och lönenivån, har ansetts vara befogat och rimligt. Utskottets betänkande innebär ett indexskydd som är svagare än så: vägningskoefficienten för förändringar i prisnivån är 80 procent och för förändringar i lönenivån endast 20 procent.

Det brutna pensionsindexet är ett sätt att göra inbesparingar och nedskärningar i socialskyddet som togs i bruk under lågkonjunkturen. Eftersom den ekonomiska tillväxten efter det har varit betydande och inkomsterna hos många folkgrupper stigit markant, finns det allt mindre orsak att låta nedskärningarna vara i kraft. Om man använder sig av brutet pensionsindex vid justeringen av pensionsnivån leder det till att pensionärernas köpkraft ständigt släpar efter den allmänna inkomstutvecklingen. År 2003 var t.ex. indexet för lönenivån ungefär två gånger större än indexet för prisutvecklingen.

På grund av detta föreslår jag att indexskyddet förbättras och 98 § ändras.

98 §. Indexjustering av pensionerna. Jag föreslår en övergång till jämnt fördelat index också vid indexjusteringen av pensioner. Då skulle den aktuella pensionen justeras årligen från och med början av januari med ett index (arbetspensionsindex) där vägningskoefficienten för förändringar i lönenivån är 0,5 och vägningskoefficienten för förändringar i prisnivån likaså är 0,5.

153 §. Beloppet av arbetstagarens arbetspensionsförsäkringsavgift. Jag föreslår att paragrafens 2 mom. ändras så att procentsatserna för arbetstagarens arbetspensionsförsäkringsavgift för följande kalenderår bestäms årligen genom lag.

Enligt den bestämmelse som föreslås i det aktuella betänkandet fastställer social- och hälsovårdsministeriet de procentsatser för arbetstagarens arbetspensionsförsäkringsavgift som tillämpas under följande kalenderår genom förordning.

Arbetspensionsavgiften kan liknas vid en skatt, och om den ska även enligt grundlagsutskottets gamla tolkning föreskrivas på lagnivå. Enligt 81 § i den ikraftvarande, sedan 1.3.2000 gällande grundlagen stadgas under rubriken "Statliga skatter och avgifter": "Om statskatt bestäms genom lag, som skall innehålla bestämmelser om grunderna för skattskyldigheten och skattens storlek samt om de skattskyldigas rättsskydd".

Trots att det i 153 § 1 mom. i propositionen till lag om pension för arbetstagare ingår en modell för uträkning av pensionsavgiften, är propositionen problematisk med tanke på 81 § i grundlagen. Förslaget skulle innebära att riksdagens lagstiftande makt minskar i en viktig pensions- och skattepolitisk fråga.

Därför anser vi att bestämmelsen ska formuleras enligt följande: "Social- och hälsovårdsministeriet fastställer genom lag de procentsatser för arbetstagarens arbetspensionsförsäkringsavgift som skall tillämpas följande kalenderår".

Förslag

Med stöd av det ovan anförda föreslår jag

att lagförslagen godkänns enligt utskottets betänkande men 98 och 153 § i lagförslag 1 med följande ändringar:

Reservationens ändringsförslag

153 §

98 §

Indexjustering av pensionerna

En löpande pension justeras årligen från ingången av januari med ett indextal (*arbetspensionsindex*) i vilket vägningskoefficienten för förändringar i lönenivån är 0,5 och vägningskoefficienten för förändringar i prisnivån är 0,5.

Beloppet av arbetstagarens arbetspensionsförsäkringsavgift

(1 mom. som i ShUB)

Social- och hälsovårdsministeriet fastställer genom lag de procentsatser för arbetstagarens arbetspensionsförsäkringsavgift som skall tillämpas följande kalenderår. (Ny)

Helsingfors den 2 mars 2006

Erkki Virtanen /vänst

Jag instämmer i reservationen till den del det gäller 153 §.

Marjaana Koskinen /sd

